БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 179 (9011)
АВГУСТЫН 1
СУББОТО
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ШЭНЭ ЗОРИЛГО ШЭНЭ ЭРИЛТЭ ТАБИНА

ССэй XXI съездын түүхэтэ шиид- үүдэй ёһоор, партиин ЦК-гэй н Пленум совет арадай урда шэнэ орилгонуудые табиба. Партийна ор- цинууд,—гэжэ Пленумэй шиидхэ- соо хэлэгдэнэ,—техническэ дэбжэл- лаар КПСС-эй XXI съездын таби- зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхэ тэ гол анхаралаа хандуулха ёһотой. унистическэ байгуулалтын мүнөө арадай ажахын бүхы һалбаринууд техническэ дэбжэлтэ түйлахын тү- мсэхэ гээшэ бүгэдэарадай хэрэг бо- ой. Тиимэһээ энэ зорилго партийна, юзай, комсомолой организацинууд- эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулха хэнэ.

ическэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлые ийна организацинууд толгойлхо, ажал мэрээ бүхыдэнь оньһожоруулха, ав- зэбсэгүүдээр хэдэг болохо асуу- дые тодорхойгоор, эдэбхитэйгээр жэ байха, шэнэ, түрүү юумэнүүдые , үйлэдбэридэ оролдосотойгоор рүүлхэ, шэнэ техникэдэ, нова- дай дүй дүршэлдэ хайша хэрэгээр аг, албан хойрог ябадалтай эрид тэмсэхэ уялгатай.

ийна органууд предприяти болон нуудые хүтэлбэрилгэеэ һайжаруул- тэдэнэй ажал хүдэлмэриие һайнаар лхэ, хиналта, шалгалтаяа улам рүүлхэ ёһотой.

ническэ дэбжэлтэ түйлаха хэрэгтэ шухала удхашанартай июниин Пле- табиһан зорилгонуудые амжалта- р дүүргэхэ, арадай ажахын бүхы рида ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тэ партийна, советскэ, ажахын хү- рилхы кадрнууд шиидхэхы, удари- үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй юм. Юуб эд, ёһотой ударидагшад, эмхидхэлшэд, бэрилэгшэдгүйгөөр эмхидхэлэй хү- эри ябуулхын аргагүй ха юм.

С-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шэбэри дотор ингэжэ бэшэгдэнхэй: ическэ дэбжэлтэ түйлаха зорилго ин ёһотойгоор таблаад байһан мүнөө кадрнуудтай ябуулдаг хүдэлмэреэ аруулха гээшэ шиидхэхы удхашанар- жэ ЦК-гэй Пленум тоолоно».

С-эй Центральна Комитедэй зааба- дые дүүргэн, һүүлэй жэлнүүдтэ хү- рилхы кадрнуудые шэлэн олохо, жүүлхэ талаар областной партийна зации горьтой хүдэлмэри хээ. Эдэб- залуушуулые, тэрэ тоодо мэргэжэл- дэбжүүлэн, олон предприяти, сов- , колхозуудые хүтэлбэрилхы кадр- аар бэхижүүлээ. Эдэбхитэй, урагшаа эзэлгэтэй, хүдэлмэри һайнаар мэдэ- ударидагшадтай коллективүүдтэ ажал мэри заатагүй урагшатай, бүтээсэ- ээр ябадаг, түсэб, уялганууд саг соо- амжалтатайгаар дүүргэгдэдэг байна.

бэшье республика доторнай хүтэл- лхы кадрнуудые шэлэн олохо, хубаа- табиха, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри С-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй эрил- дтэ лашье харюусанагүй.

Кадрнуудые шэлэн олохо хэрэгтэ зарим тийна, советскэ органууд алдуу гарга- эдэбхи үүсхэл багатай, бэлэдхэл һу- хүнүүдые хүтэлбэрилхы тушаал- дта дэбжүүлээд, һүүлээрнь тэдэнээ хүнөөр һэлгэнэ. Иимэ ушар али олон дэнэ. Хүтэлбэрилэгшэд һэлгэгдэжэ адаа дүй дүршэлтэй кадрнуудые хү- жүүлхэ хэрэгтэ һаад ушаруулна, пред- ияти, колхоз, эмхи зургаануудай хүдэл- ридэ хохидол болоно. Жэшээлхэдэ, үнгэ- шэ жэлдэ КПСС-эй айкомууд болон комуудай баталһан хүтэлбэрилэг- дэй дүрбэнэй нэгэ хуби шахуунь һэл- дээ. Тэдэнэй тоодо олохонинь хүдэл- эрээ ябуулжа шадаагүй, нэрээ гутаа- дээрэһээ ажалһаа гаргагдаһан байна.

Илангаяа Ториин, Сэлэнгын, Тарбагатайн, Хэжэнгын аймагуудта хүтэлбэрилхы кадрнууд олоор һэлгэгдээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ предприяти, совхоз, болон колхозуудай партийна, советскэ, ажахын хүтэлбэриин доодо шатын хүдэлмэри дээрэ эдэбхитэй залуушуул, тэрэ тоодо мэргэжэлтэд олоор урган гараа. Теэд олон айкомууд, аймгүйсэдкомууд тэдэ хүнүүдые һайнаар мэдэдэггүй, обёордоггүй, тиимэһээ ажал хүдэлмэреэ унагаажа байдаг, һула, эдэбхи үүсхэлгүй хүнүүдые хүтэлбэрилхы тушаалнуудта томилдог байха юм. Ямар нэгэн һула хүтэлбэрилэгшые һэлгэхэ асуудалай гарахада «дэбжүүлхэ хүн үгы» гэһэн ямаршье үндэһэ баримтагүй шалтагаан али олон дурдагдадаг. Ингэжэ олохон аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд дээрэһээ хүнүүдые эльгээгыт, туһалыт гэжэ ходо хандажа байдаг заншалтай.

Энэ һанамжын тон буруу, муу хойшолонгуудтай байха байһаниинь мэдээжэ.

Советскэ хуули, партийна болон гүрэнэй журам бүдүүлигээр эбдэдэг, хара амяа сараһан мэхэшэ, худалша хүнүүд хүтэлбэрилхы тушаалнуудта мүнөө болотор үзэгдэһөөр. Теэд зарим партийна, советскэ органууд тэдээндэ шанга харюу үгэдэггүй, саг соонь шангаар хэһээдэггүй байһаниинь гэмшэлтэй. Онохойн модоной комбинадай директор нүхэр Долинин, тэрэнэй даажа байһан зарим хүнүүд удаахан саг соо хэһэн ажалайнгаа дүүргэлтые худалаар бэшээд, тэрээгээрээ үйлэдбэриингөө түсэбые кварталһаа кварталда «дүүргэжэ», ехэ шан абадаг байһаниинь элирээ. Тиигэжэ тэдэнэр гүрэниие мэхэлжэ, ехэ хохидол ушаруулһан байна. Харин КПСС-эй Заиграйн айком сүүдлэлгэ-мүрдэлгын органуудай балшыса элирүүлээд байгаашье һаань, тэдэ зэмэтэй этэгээдүүдые шанга харюусалгада хабаадуулаагүй, миин лэ партийна зэмэ тохоод орхиһон байна. Нүхэр Долининой гэмтэ хэрэгтэ мүн «Забайкаллес» комбинадай начальник нүхэр Афанасенко хамаагүйгөөр, хайша хэрэгээр хандаа. КПСС-эй обкомой бюро партиин Заиграйн айкомой шиидхэбэриие болюулаад, гэм хэһэн хүнүүдые партиһаа гаргажа, хэрэгыень прокуратурада дамжуулһан байна.

Үнеэдһээ һү ехээр һаажа, гүрэнэйнгөө түсэб дүүргэхын орондо Хэжэнгын аймагай хэдэн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэн түрын хэрэгтэ харша ёһоор хандажа, худалдаа наймаанай организацинуудһаа колхознигуудаараа дамжуулан тоһо худалдажа абхуулаад, тэрэнээ һөөргэнь гүрэндэ түсэбтөө оруулан тушаажа байһаниинь һая элирүүлэгдээ. Зарим колхозуудайнгаа хүтэлбэрилэгшэдэй иимэ һэнгэргүй ябадал гаргажа, бэлэдхэлэй журам, советскэ худалдаа наймаанай гурим эбдэжэ байхада партиин айкомой бюро, тэрэнэй секретарьнууд нүхэд Автушенко, Борголов, Качин, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Балданов гэгшэд саг дары хэмжээ абахын орондо, тэдэмнай шуран бэрхэеэ, шадабаритайгаа харуулна гэжэ тоолоод, гүрэнһөө худалдажа абаһан тоһые һөөргэнь гүрэндэ тушаажа байхые зүбшөөгөө. Хэжэнгын «бэрхэшүүлые» КПСС-эй обком шангаар хэһээбэ.

Зарим хүтэлбэрилэгшэд ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр һанаа амар ябадаг, ажал хүдэлмэреэ шүүмжэлхы ёһоор хаража үзэдэггүй заншалтай. Мүнөө Тарбагатайн аймагта үбһэ хуряалга, силос даралга тон муугаар ябажа байна. Тиигээшье һаань, һая КПСС-эй обкомдо тэдэнэй тоосоһон дээрэһээ харахада, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Чебунин, КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Макров гэгшэдэй һанагшаар, аймагай колхозуудта юуншье болоогүй, ямаршье хүндэ байдал тохёолдоогүй янзатай. Тиихэдэ аймагай газетын редактор номерһоо номерто магтаһан, хүхиреөһэн, һайрхаһан статьянуудые толилжол байдаг. Зарим предприяти, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд бэеэ дээгүүр абажа, дээдын зургаануудай заабаринуудые, партийна эхин организациингаа, зонойнгоо һанамжые тоохогүй шүүмжэлэл хэһэн хүнүүдые хашаха, мүрдэхэ ябадал гаргана.

Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ зарим партийна организацинуудай ехэхэн алдуу, эндүү гаргадагые эдэ баримтанууд гэршэлнэ. Эдэ дутагдалнууд эрид шууд усадхагдажа, кадрнуудые шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри шэнэ эрилтын ёһоор, КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй табиһан зорилгонуудай эрилтын ёһоор ябуулагдаха ёһотой.

Партийна организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, ажахын һалбари бүхэндэ бэлэдхэлтэй, техникэ болон экономико һайн мэдэхэ, техническэ дэбжэлтэ хангажа шадаха эмхидхэлэй шадабаритай хүнүүдые хүтэлбэрилэгшэдөөр ажаллуулха хэрэгтэй. Даалгагдаһан хэрэгэйнгээ түлөө хүтэлбэрилхы кадрнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ, гүрэнэй журам наринаар сахиха, үзэл сурталаар, өөртөө эрилтэ ехэтэй, дутагдалнуудтай эбсэшэгүй байхаар тэдэниие хүмүүжүүлхэ шухала. Ургадаггүй, техническэ дэбжэлтын түлөө һанаагаа зободоггүй, хооһоор шашаад, ажалаа ёһотойгоор эмхидхэжэ шададаггүй хүнүүдые саг дары һэлгэхэ хэрэгтэй. Һаһатай, дүршэлтэй хүнүүдтэй залуу кадрнуудые тааруулжа хүдэлгэхэ тухай Ленинэй заабариие хүтэлбэри болгон, зарим мэргэжэлтэдые зоримгойгоор дэбжүүлжэ байха шухала. Илангаяа гээгдэжэ ябаһан предприяти, колхозуудые ойрын сагта дүй дүршэлтэй кадрнуудаар бэхижүүлхэ гээшэ шухала болоод байна. Республикын промышленность болон хүдөө ажахын ехэ арга боломжонуудые хэрэглэжэ, ажал хүдэлмэри һайнаар ябуулжа шадаха, мэргэжэлтэй хүнүүд гээгдэнги предприяти, колхозуудые хүтэлбэрилхөөр эльгээгдэхэ ёһотой.

КПСС-эй обкомой һая болоһон пленум ЦК-гэй июниин Пленумэй дүнгүүдые, областной партийна организациин зорилгонуудые зүбшэн хэлсээд, хүдэлмэриингөө тодорхой зорилгонуудые хараалаа.

Эдэбхи үүсхэлээ, мэргэжэл шадабаряа, большевистскэ эрмэлзэлээ, хүдэлмэриингөө далайса харуулжа, урдаа байһан ехэшье, харюусалгатайшье зорилгонуудые эрхэ бэшэ дүүргэжэ байха гээшэ манай хүтэлбэрилхы бүхы кадрнуудай арюун нангин уялгань болоно.

Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд гээгдэжэ ябаһан колхозуудта ажаллахаяа ошоно

СТАЛИНАБАД, июлиин 30. (ТАСС). Хүдөө ажахын үйлэдбэриин гээгдэжэ ябаһан участогуудта ошожо ажаллахые хүсэһэн хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдһээ мэдүүлгэнүүд Таджикистанай партийна, советскэ органуудта орожо ургэлжэлһөөр. Колхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ ажаллахаяа харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдэй шөө нэгэ бүлэг зон һаяшаг гараба. Жиргитальска райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ байһан Махмуд Беков республиканска партийна һургуули энэ жэлдэ дүүргээд, мүнөө ехээр гээгдэжэ ябаһан колхозуудай нэгэн болохо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ошожо ажаллахые хүсэһэн байгаа. Тэрэнэй гуйлта хангагдажа, һаяшаг тэрэ колхозой түрүүлэгшээр һунгагдаба.

Таджикистанай КП-гэй ЦК-гэй бюро Кировабадска райсоведэй түрүүлэгшэ Мамад Азимовай гуйлтые хангажа, экономическа талаараа һула байһан колхозой түрүүлэгшээр һунгагдахаар Октябрьска район эльгээһэн байна.

А. П. Чеховэй түрэһөөр зуун жэлэй ойдо

Ородой агууехэ уран зохёолшо А. П. Чеховэй түрэһөөр зуун жэлэй ой 1960 оной январиин 29-дэ гүйсэхэнь. Энэ ойн баярые үнгэргэхэ талаар бүхэсоюзна комитет байгуулагдаа гэжэ СССР-эй уран зохёолшодой Союз мэдээсэбэ. Уран зохёолшод, театрын хүдэлмэрилэгшэд, СССР-эй уран зураашадай Союзай түлөөлэгшэд, Москвагай болон союзна республиканудай культурын ажал-ябуулагшадһаа энэ комитет бүридэнэ. СССР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин нэгэдэхи секретарь К. А. Федин комитедэй түрүүлэгшээр томилогдоо.

(ТАСС).

Үбһэшэд! Социалистическэ мүрысөө улам хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлжэ, үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэгты!

Улан-Удэ городой предприяти, организаци, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд дүтэ шадарайнгаа Заиграйн, Иволгын аймагуудай колхозууд, совхоздо ошожо, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ туһалалсана. Һаяхан Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин, АТК № 3 гэжэ организациин 48 хүдэлмэришэд, алба хаагшад Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоздо 1 үдэрэй воскресник эмхидхэжэ хүдэлөө. **Зураг дээрэ:** (наананһ) 3-дахи АТК-гэй слесарь нүхэр Г. Низовцев үбһэ сабшажа ябана.

З. Веснинагай фото.

Хэды болотор нобшорхонь бэ?

Хэжэнгын аймагай колхозууд хамтадаа 36 мянга 624 гектар сабшалантай юм. Энэ ехэ сабшалангайнгаа ногоое ойрын болзорто гээлтэгүйгөөр хуряажа абахын тула аймагай колхозууд үбһэндөө гараһаар арба гаран хонобо. Теэд июлиин 25-най байдалаар аймаг дотор оройдоол 6577 гектарай ногоон сабшагдаа гэхэ гү, али түсэбынь миил 17 процент дүүргэгдээ. Энээнһээ уламжалан үбһэ һурилхэ түсэбынь оройдоол 3 процент дүүргэгдэнхэй. Үбһэ хуряалгые иигэжэ унжагайруулжа байһанай баримта хадаа, аймагай олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй энэ шухала ажалда ёһо тэдыгээр, хайша хэрэг хандаһанһаа болоо гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Жэшээлхэдэ, Энгельсын нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Сангадиев), «Коммунизм» (түрүүлэгшэнь нүхэр Дарижапов), «Победа» (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыренжапов) колхозууд сабшалга, тармалгаяа тэсэшэгүй һула ябуулна. Нэрлэгдэһэн колхозуудта ногоо сабшаха түсэбынь 8—15 процент дүүргэгдээ. Гэхэтэй хамта, үбһэ һурилэлгэ эндэ һаял эхилжэ байнхай. Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо оройдоол 75 центнер үбһэн һурилэгдөө. Тиихэдэ 10 мянга гаран малтай «Коммунизм» колхоз 565 центнер һурилэгдэһэн үбһэтэй болоһо, түсэбөө миин лэ 1,1 процент дүүргээд байна.

Гадна аймаг дотор силос даралга баһал муугаар ябуулагдана. Мүнөө болотор оройдоол 3068 тонно силос дарагдаад байна. Илангаяа «Эрдэм» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Раднаев), Энгельсын нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта силос даралгада горьтой анхарал хандуулагданагүй. «Эрдэм» колхоздо байгша ондо 4360 тонно силос дарагдаха түсэбэй оройдоол 50 тонноной бэлэдхэгдээ.

З. Лубсанова,
«Кижингын колхозник» газетын редактор.

ИИМЭЭР АЖАЛЛАХА ЁҺОТОЙ

Гушан гурбан мундаргын хөрмойгоор һуурижан түбхинэһэн «Восточные Саяны» колхозой үргэн ехэ тариалан мүнөө ургасаяа хүсөөд, ногоорон хүхэрэн харагдадаг болонхой. Энэ артелиинхид адууһа малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ зорилгоор һүүлэй жэлнүүдтэ силосэй ургамалнуудые горьтойгоор тарина. Энэ жэлдэ аяар мянгаад гектарта кукуруза, наран сэсэг, зелёнко гэхэ мэтэ ургамалнууд силостэ дарахаар таригданхай.

Байгша ондо колхозой бригада бүхэндэ кукуруза, наран сэсэг хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар, үдхэн үндэрөөр ургаа. Гурбадахи комплексно бригадын Тоозо гэжэ газарта 70 гектарта наран сэсэг таригданхай. Мүнөө тэрэнь моритой хүнтэй адли үндэр болошоод, һалхи һэбшээндэ набша сэсэгээ надхуулан байна.

Июлиин 20-ной үдэр энэ участогта тракторист Николай Осоров, Ринчин Прушенов комбайнертай силос хуряалгын комбайн шэрэжэ, энэ ургасын тэг дундуур һэтэ сохин ороо һэн. Уданшьегүй хэдэн автомашинанууд хэршэгдэһэн набша ногоо дүүрэн тээгээд, Таблангуудай фермэ тээшэ хойно хойноһоо табилуулжа эхилбэ. Теэд харгыдань һанагдаагүй хаалта тохёолдошоо. Багахан һубаг, горхон энээнһээ урдахана ехээр үерлөөд, эрьеэ нураажа, автомашинын гараха аргагүй болгожорхёо. Тиимэһээ тэдэнэр энээниие холуур тойрожо, үнэтэ сагаа гээхэ баатай болоо һэн.

Энэ бригадын партийна организациин секретарь Жимба Аюшеевич Ангархаев түргэн зуура тэрэ багайнгаа зониие суглуулаад, модо болон хабтагайгаар горхо хүндэлэн хүүргэ хэдэн час соо бэлэн болгожорхёо һэн. Энээнэй ашаар автомашинануудшье үнэтэ сагаа гээхэеэ болижо, ажалынь урагшатай түргэн ябажа эхилээ бэлэй. Эндэ оройдоол 2 үдэрэй турша соо 220 тонно силос нүхэ, траншейдэ дарагдажа, нягта һайнаар бэлэдхэгдээ. Колхозойхид эхилһэнһээ хойшо хамта 600 гаран тонно силос дараад байна.

Б. Машкинов.

Түнхэн.

Колхоздоо туһална

Щучье нуур дээрэ лагерьта амаржа байһан пионернүүд Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо (Сэлэнгэ) ерэжэ туһа хүргэнэ. Ахалагша пионервожата Л. Т. Дзюбенкын отрядай пионернүүд колхозой 1,5 га газарай кукуруза буртаг үбһэнһөө сэбэрлээ. Мүн һурагшад колхознигуудта һонирхолтой концертнүүдые харуулдаг юм.

Кукурузын поли дээрэшье хүдэлхэдөө, концерт, наадашье харуулхадаа һурагшад Люда Щеглова, Люда Осеева, Журавлев, Натаденко, Беляев гэгшэд илангаяа шалгарна.

А. Лобсанов,
Сталинай нэрэмжэтэ колхозой огородой бригадын бригадир.

ЗОРИГТОЙ ЗАЛУУШУУЛ

Байгша ондо ниитын адууһа малда жэл хахадта бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн Кударын «Путь к коммунизму» колхозойхидой үнэтэ үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ артелиин 3-дахи бригадын колхознитууд, механизаторнууд тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр ябуулна.

Эндэ эхилһэн сагһаа хойшо залуушуул, тракторист Владимир Шарин, косилкынь машинистнар Алексей Цыренов, Бургут Цыдыпов гэгшэдэй хүдэлдэг тракторай косилкын агрегат үдэрэйнгөө нормые ходо үлүүлэн дүүргэжэ, түрүү зэргэдэ ябана. Хоёр косилкатай «Беларусь» маркын тракторай агрегат үдэртөө 17 гектар үбһэ сабшаха түсэбтэй аад, 23—24 гектар хүрэтэр тон сэбэрээр сабшана. Эдэ залуушуул ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанай ашаар иимэ амжалта түйлана бшуу. Эдэнэр ажалаа үглөөгүүр эртэ эхилээд, үдэшэ орой дүүргэдэг. Тиигээд үдэшэндөө трактор болон косилкануудайнгаа хүдэлдэг механизмуудые шалгажа тоһодоод, хажуурнуудаа хурсадхажа тааруулан табидаг. Үдэрэй сайлалгын үедэ агрегадаа байлгажа, баһа наринаар шалгадаг байна. Иигэжэ ажаллахадаа агрегадынь ажалдаа һаатанагүй.

Б. Чагдуров.

Энэ жэлдэ ногооной ургаса хаа хаанагүй элбэг байжа, адууһа малда жэл хахад, хоёр жэлдэ хүрэхөөр үбһэ, илангаяа шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжо республикын алишье аймагта гүйсэд бии.

Мэлхэйн алхамаар ябажа, юу бүтээхэ юм

Тиимэһээ Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхозойхид жэл хахадта хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн үнэтэ үүсхэл гаргаад, зориһондоо хүрэхын түлөө эршэмтэй шангаар ажаллажа байна. Мүн тэдэнэй үүсхэлые аймагай бусадшье колхозууд халуунаар дэмжээ һэн. Байгша ондо урдынхиһаа ехэ силос дарахын тула Куйбышевай, Кировэй, Ранжуровай нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд тэгшэ газар дээрэ силос дараха аргые үргэнөөр хэрэглэжэ, нилээд ехэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэнхэй.

Гэбэшье аймагай зарим колхозууд силос дараха түсэб, графигаа дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Иванов) энэ шухала хүдэлмэриие ехэл яаралгүй удаанаар ябуулна. Өөһэдынь табиһан графигай ёһоор, эдэнэр үдэр бүри дунда зэргээр 140 тонно силос бэлэдхэжэ, табан хоног соо бүхыдөө 7275 тонно дараха түсэбтэй юм. Теэд июлиин 25-най мэдээгээр (июлиин 18-һаа эхилээд) тус колхоз оройдоол 450 тонно силос даража бэлэдхээ. Тиигэжэ эндэхид үдэр бүри дунда зэргээр миил 64,2 тонно силос бэлэдхэһэн болоно.

Тус колхоздо силос даралгада тусхай хоёр звено хүдэлдэг нэрэтэй. Тэдэнэйнь нэгэн колхозник Б. Тархаевай хүтэлбэрилдэг звеногойхид түсэб, графигайнгаа ёһоор, хамтадаа 5175 тонно шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ, мүн үдэр бүри 100 тонно силос дараха байгаад, мүнөө үдэртөө арайхан гэжэ 35,7 тонно дарана, долоон хоног соо оройдоол 250 тонно силос нүхэндэ хээ. Эндэ үдэр хоногойнь түсэб, график юундэ дүүргэгдэнэгүйб гэхэдэ, силос даралгада жүн үсөөн хүдэлнэ, ургамал ногоо зөөхэ автомашина ходо дуталдадаг. Миил 9 хүн гурбан автомашинатай хүдэлхэдөө өөдтэй юумэ хэнэгүй. Мүн Б. С. Доржиевай даадаг звеногойхид баһал үдэрэйнгөө даабари оройдоол 40—45 процент дүүргэжэ, мүртэй урагшаа ябанагүй.

Тус артельдэ үбһэ хуряалга дээрэ 10 звено хүдэлнэ. Хүдэлмэриингөө түсэб табихадаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые августын 1 болотор дүүргэхэбди гэжэ гоё гоёор хэлсэһэн байгаа. Теэд мүнөө июль һарын гурбадахи 10 хоногой дүүрэжэ байхада, бүхы звенонуудтань орой хамта 100 центнершье үбһэн бэлдэгдээгүй байшоо. Ушарынь юуб гэхэдэ, үбһэшэдынь хараалагдаһан болзортоо үбһэ сабшалга, хуряалгадаа гаража шадаагүй бшуу. Байгша ондо артелиинхид бүхыдөө 21 мянган центнер үбһэ ногоо бэлэдхэхэ түсэбтэй. Иимэ ехэ тэжээл бэлэдхэхэ аад, үбһэндөө мүнөө хүрэтэр үшөө хүсэд жэгдэрэн ороогүй байхань гайхалтай. Үбһэ ногооной ургасын һайнда һанаагаа амаршоод, колхозой правлени тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие түргэдүүлхэ тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй гээшэ. Иимэ аалиханаар ажаллажа байгаа һаа, түсэбөө хаһа сагтаа дүүргэхэнь бэрхэтэй болонхой.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай июлиин 25-най мэдээ харахада, аймагай «Дружба» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Цагадаев) силос даралгын хүдэлмэриие бараг һайнаар ябуулжа байнхай. Силос дараха табан үдэрэй түсэб, графигшье яһала дүүргэгдэнэ. Баян-Булагай комплексно бригадада 100 гаран хүн, хэдэн автомашина хүдэлжэ, хамтадаа 1000 тонно силос даража бэлэдхээ.

Гэбэшье колхозойхид өөһэдынгөө тон ехэ арга боломжые гүйсэд хэрэглэжэ үшөөл шаданагүй. Июлиин 25-най үдэр Баян-Булагай бригадын силос даража байһан газарта хүрэжэ ерэхэдэмнай, 5 автомашина зэргэлшэнхэй, юушье хээгүй зогсожо байба.

— Юундэ миин байнабта?—гэжэ асуухада:

— Үглөөнэй нэгэ нэгэ эрьесэ хээд, ажалаа зогсоохо баатай болообди. Зөөхэ ногоон байхагүй,—гэжэ жолоодогшод харюусаба. Силостэ орохо ургамал ногоо сабшаха хүдэлмэриие бригадир нүхэр Банеевэй муугаар эмхидхэһэн дээрэһээнь, автомашинануудынь хэдэн час һаатаа. Гадна һүүлэй үдэрнүүдтэ силос даража байһан хүнүүдыншье иишэ тиишээ таража, үсөөржэ байнхай.

КПСС-эй айкомой бюрогой, аймгүйсэдкомой баталһан графигай ёһоор, тус колхоз үхэр малдаа жэл хахадта хүрэхэ, хатма 15.500 тонно силос дараха зэргэтэй. Энэнь хонидһоо гадна, үнеэн бүридэ 18 тонно жүртэхэ болоно. Теэд артелиин правлени силос дараха ургамал ногоон үгы гэжэ шалтаад, үнеэн бүридэ оройдоол 10 тонно силос дарахаар хараална.

Тэрэшэлэн колхозой нэгэшье бригада июлиин 25 хүрэтэр үбһэ сабшалга, хуряалгадаа ороогүй байгаа.

Һаянай поли тариалангай ургаса шаралжа эхилээ. Ингээд арбаад хоногһоо тарáа хуряалгын хүдэлмэри захалхань. Тиимэһээ эдэ колхозуудай үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые эрид шамдуулха тушаа яаралтай хэмжээ абаагүй һаань, шахардуу байдал тохёолдохонь бшуу.

Д. Болхоев, манай корр.

Партийна ажабайдал

Зориһондоо хүрэхын түлөө коммунистнууд тэмсэнэ

Нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ мяха абажа, гүрэндөө гурба мянга гаран центнер эрхим шанартай мяха тушааха гэжэ шиидхэһэн манай колхозниигууд һубай мал адуулагшадай урда тодорхой зорилго табижа, хүхэ ногоон үедэ сар, эрьенүүдэ, гахай, шубуугаа һайнаар таргалуулхын тулада ехэ оролдолго гаргахыень захиһан, уряалһан юм.

Адуулагшадһай зон нүхэдэйнгөө захяа һайнаар дүүргэжэ, этигэл найдабариень харюулжа байна гэжэ мүнөө элитээр харагдана. Оролдосо хэшээлээ гарган, үдэхэн тунга ногоондо үдэр һүниггүй бэлшээжэ байхадань һубай мал үдэр, хоногоор таргалжа байдаг. Илангаяа Пүрбэ Самбаевай даадаг 270-аад толгой һубай мал һайнаар таргалжа байна. Энэ гүүртынхид мүнөө колхозойнгоо гол бусаһаа 15 модоной газарта, худөө хүбшын бэлшээридэ зуһажа байна. Нүхэр Самбаев өөрөө, тэрэнэй хүгшэн коммунист Жигмит Догдунова дүй дүршэл ехэтэй, оролдосотой эдэбхитэйгээр хүдэлжэ хүнүүд юм. Хоюн хабарһаа эхилээд тэдэнэр бэлшээриин ногоон ургатар мал бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө дунда зэргээр 600 гаран граммаар нэмээжэ байгаа. Зарим мал бүришье ехээр нэмэһэн байна. Мүнөө бэлшээриин ногоон улам һайжаржа, нэгэ бага һэрюу унажа, малай эгээл таргалха үе ерэбэ. Тиимэһээ малшадһай зунай һүүл, намарай һарануудта малаа ёһотойл шадал соонь таргалуулха зорилготой.

Мүнөө жэл түрэлдөө хэээ хэзээнэйхиһээ ехэ мяха тушааха зорилго урдаа табиха зуураа, колхозоймнай правлени болон партиин организаци тусхай хэмжээ-ябуулга хараалжа, мал һайнаар таргалуулха бүхы арга боломжо бии болгоо һэн. Тон түрүүндэ мяханай малай гүүртэнүүдые эмхидхэжэ, тэндэ ажаллахаар дүй дүршэлтэй колхозниигууд, коммунистнууд, комсомольшууд элһэгдэһэн байна. Мал һайнаар таргалуулагшадые урмашуулха зорилгоор ажалай нэмэлтэ түлбэри үгэхэ шэнэ гурим зохёогдоо һэн. Жэшээлхэдэ, һубай эбэртэ бодо мал харагшад зунай һарануудта толгой бүриин шэгнүүрые сүдхээдэ 600 граммһаа дээшэ нэмээгээ һаа, түсэбһөө гадуур нэмэгдэһэн 10 килограмм бүхэнэйнгөө түлөө 1 килограмм мяха нэмэлтэ түлбэри болгон абаха гэжэ шиидхэгдэнхэй.

Таргалуулагдаха малай зуһаха бэлшээриин газарнууд эртээнһээ тодорхойлогдожо, хубаарилагдаа һэн. Мүнөө жэл һубай малай бэлшээриин газар һэлгэдэжэ хэрэглэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, нүхэр Самбаевай гүүртынхид зунай бэлшээриин үедэ дүрбэн газар нүүжэ, зуһаха юм. Иигэжэ нэгэ бэлшээриингээ ногооной муудахалаар үе-үе болоод нүүжэ байхада мал һайнаар таргалдаг байна. Мүн бэшэшье гүүртэнүүд иигэжэ хирэ-хирэ болоод һайн ногоотой бэлшээринүүдтэ нүүжэ, малаа таргалуулна. Бимба Гармаевай гүүртынхид Мэхээртэ гэжэ газарта зуһажа байһанаа һая Намаг гэжэ хужартай газарта нүүгээ.

Коммунист нүхэр Гармаев мүн лэ оролдосотойгоор, үдэр һүниггүй бэлшээжэ, малаа һайнаар таргалуулжа байдаг. Мүнөө тэрэнэй харадаг мал дунда зэргын, дундажа дээшэ хүшэтэй болоо.

Һубай мал харагшадай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй. Энэ мүрысөөнэ коммунистнууд толгойлжо, бусадта эрхим ажалай жэшээ харуулна. Мүнөө жэл дундаһаа доошо бэшэ тарган, 3 центнерһээ бага бэшэ шэгнүүртэй эбэртэ бодо мал гүрэндөө тушаадахаа гэжэ коммунистнууд партиин суглаан дээрээ шиидхэһэн юм. Энэ шиидхэбэриие амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө таргалуулагдаха малай гүүртэнүүдтэ ажалладаг коммунистнууд мүрысөө үүсхэбэ.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгын халуун хүдэлмэри ябажа байна. Минии даадаг эбэртэ бодо малай фермэнхид, тэрэ тоодо һубай мал харадаг малшад хэды тухагүй байбашье, сүлөө олоожо, үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байнхай. Бидэнэр фермэдээ 500-гаад гектар сабшалан даажа абанхайбди.

Сабшалангуудайнгаа бүхы үбһые нэгэшье гээлтэ хоролтогүй оруулангүй, шугы бургааһан соогуур малшад, түнхижэ байгаад, һайнаар хуряажа абаха гэшээ тон шухала болоо. Манай колхозниигууд, тэрэ тоодо малшадай намар болотор шадаал һаа малаа элбэг ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абахын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаха зорилготой. Эртэ хуряагдаһан зарим сабшалангууд дээрээ хэшэээ ногоон урагшаар намар тэжээлэй хоёрдохёо сабшахаар хараалнабди.

Иигэжэ манай малшад зунай һарануудта малаа һайнаар таргалуулжа, гүрэндөө тарган мяха ехээр үгэхэ зорилгодоо хүрэхын, үбэлжэлгын үедэ малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

П. Цыренжапов,
Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой парткомой гэшүүн.

Хиналтын комиссинууд һунгагдаба

Июлиин 27-ной үдэр сэмбын фабрикын коммунистнуудай хамтын суглаан болобо. Суглаан дээрэ фабрикынгаа захиргаанай ажал-ябуулгын хойноһоо хиналта хэхэ комиссинуудые партийна эхин организациин дэргэдэ байгуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Предприяти бүхэнэй ажал-ябуулгые партийна организациин зүгһөө саг үргэлжэ хинан шалгажа, хэрэгтэй туһаламжа үзүүлжэ байха ехэ удхашанартай гэжэ энэ асуудал тухай үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Эндэ хоёр комисси: нэгэдэхинь— гаргаһан продукциингаа шанарые шалгажа, һайжаруулхын түлөө тэмсэхэ; хоёрдохинь — үйлэдбэриие оньһожоруулха, автомат зэбсэгүүдые нэбтэрүүлхэ комиссинууд һунгагдаа. Комисси бүридэ ажал һайн мэдэхэ, оролдосотой 5—5 хүн һунгагдаа. Тэдэнэй дунда механическа мастерскойн мастер В. Федоренко, техническэ шалгалтын таһагай начальник Н. Федорова, электроцехын мастер В. Шестаков, мастер М. Сарычев болон бусад бии.

Үбһэшэд! Социалистическэ мүрысөө улам хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлжэ үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэгты!

Түрүү бригадын сабшалан дээрэ

Үбэр Зөөхэйн томодхогдоһон «Эрдэм» колхозой сабшалангайнь ехэнхи хубинь Сэлэнгэ мүрэнэй эрье зубшажа байдаг юм. Артелиинхид үбэлдөө, хабартаа сабшалангаа үтэгжүүлхэ, уһалха талаар горьтой хүдэлмэри хээ һэн.

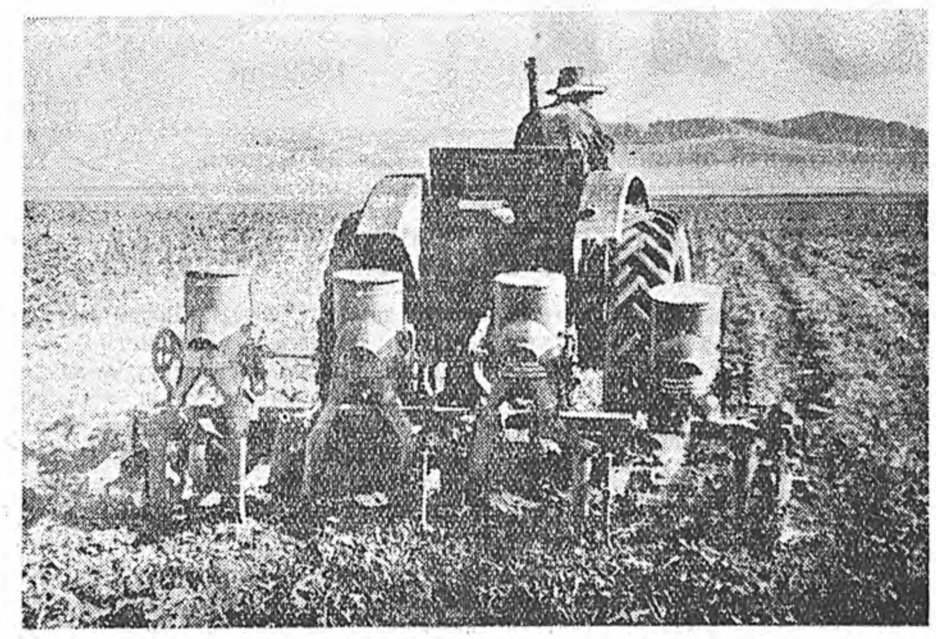
Эдэ үдэрнүүдтэ тус артельдэ үбһэ хуряалгын, силос даралгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа, тэдэнэйнь ажалай эршэ үдэрһөө үдэртэ бүри шангадана. Ёнхор нютагай 3-дахи комплексно бригадынхид, хамтадаа 80 гаран колхозниигууд, механизаторнууд гурбан звено боложо хубаараад, үбһэеэ сабшажа, хуряажа байна. Тэдээнһээ гадна, тус бригадын сабшалан дээрэ үбһэ хуряалгын хүсэн түгэс техникэтэй нүхэр Бабасан Дармаевай хүтэлбэрилдэг тракторна агрегат ажаллана.

Ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ залуу коммунист нүхэр А. Аюровай даадаг һү һаалиин гүүртынхид түрүү һуури эзэлнэ. Тус гүүртын һаалишад имагтал өөһэдынгөө хүсөөр үбэлэй үедэ үнеэдэйнгээ эдихэ үбһэ тэжээл, силос бэлэдхэжэ абаха гэһэн зорилготой юм. Гүүртын һаалишад, малшад ажал хүдэлмэриһөө һаатангүйгөөр ябажа, үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Эндэхи мал адуулагша үбгэн колхозник Дамба Балданов морин косилкаар нормын ёһоор 4 гектар сабшаха аад, 6—7 гектар хүрэтэр сабшажа, даабаряа 150—160 процент хүрэтэр дүүргэдэг болонхой. Гар хажууршад, һаалишад Анна Балданова, Евдокия Аюрова, Долгор Дымбрылова, Бутыдулма Базарова болон бусад 0,5 га сабшаха даабариин орондо үдэртөө 0,6—0,7 га хүрэтэр сабшана. Тус гүүртын һаалишад мүнөө хамта 200 гаран центнер шэмэтэй һайн үбһэ һүрилжэ абаа.

Һайн ногоотой Үхэдэлтын Үбэр гэжэ газарта ажалладаг нүхэр Б. Дармаевай тракторна агрегадай гэшүүд ажал хүдэлмэридөө баһал үндэр бүтээсэ туйлана. «Беларусь» трактораар үбһэ сабшадаг косилкын машинистнууд Алексей Машиев, Максим Цоктоев, Мыжитдоржо Будаев гэгшэд үдэртөө 20 га хүрэтэр сабшажа, халааанайнгаа даалгабариие 120—130 процентээр дүүргэнэ. Тус агрегадайхид мүнөө түрүүшынгээ 4—5 сомоо үбһэ һүрилөөд, һү һаалиин фермын дэргэдэ хээрын ургамал ногоогоор 70 тонно эртын силос дараа.

Ургасаар илангаяа һайн Самбуугай Шанаан гэжэ газарта үбһэ хуряалга дээрэ нүхэр Б. Базаровай хүтэлбэрилдэг 30-аад хүнтэй бригада ажаллана. Эндэ морин косилкашад Даба Дашиев, Жигмыт Санжанов үдэртөө 5—7 га хүрэтэр һайн шанартайгаар сабшана. Тус бригадын 20 гаран гар хажууршад шугы бургааһанай захын үбһэ ногоо сабшахадаа, тэрэнээ тон сэбэрээр, доогуур сабшахын түлөө оролдоно. Үндэр наһатай Найдан Золтуев, Ринчин Жадамбаев, Цырендоржи Бадмажапов гэгшэд үдэртөө 70—80 соото сабшана.

С. Шарапов.

Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозойхид байгша ондо кукурузын һайн ургаса абахын түлөө ехээр оролдоно. Эндэхид 113 гектар кукурузаяа утааша, хүндэлөөшэнь элдүүрилээд, һаяпай хура бороогой һүүлээр тэрээндээ минеральна үтэгжүүлгээр нэмэлтэ тэжээл оруулжа байна. **Зураг дээрэ:** артелиин тракторист Доржо Бадмаев кукурузадаа нэмэлтэ тэжээл оруулжа ябана.

Н. Дамбаевай фото.

Арга боломжоёо хэрэглэнэгүй

Ториин аймагай «Красный Октябрь» колхоз мал ажал ехэтэй, газар тарялангшье һайнтай, сабшаланшье элбэгтэй артель юм. Теэд һүүлэй үедэ энэ колхоз мал ажалдаа анхаралаа тон багаар хандуулдаг болошоо. Юуб гэхэдэ, үнгэрһэн 1958 оной зун «ган гасуур боложо, үбһэ ногоон ургабагүй» гэһэн шалтаг урдаа баряад, сабшалангайнгаа ехэнхи хубиие хуряажа абаагүй дээрэһээ, үбэлжэлгын үедэ хэрэгтэй болохо тэжээлэй хахадыеншье бэлдээгүй һэн. Үбэлэй хүйтэндэ тэжээлээр дутажа байһан малынь эртэ хабарһаа ехээр туража эхилээд, олоороо гарзалшоо.

Жэшээлбэл, энэ жэлэй 6 һарын туршада 149 толгой томо эбэртэ мал, 988 хонин гарзаланхай. Тиигэжэ нёдондо жэлэйхидэ орходоо 24 толгой томо эбэртэ мал, 275 хонин олоор гарзалаа. Энэ дутагдалые элирүүлхын тула колхозой малшадтай хөөрэлдэхэдэ «тэжээлэй дутамаг дээрэһээ олонхи малнай туража, үльбэртэжэ үхэшэнэ» гэжэ мэдүүлнэ.

Теэд нёдондо жэл бирагүй тэжээл бэлдэһэнэйнгээ хойшолон мүнөө һайса ойлгожо байһан колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дашиев, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Дамбаев ямаршье тобшолол хээгүй, «ногоон элбэгээр ургаба» гээд лэ һанаа амар һуужа байһаар.

Элбэгээр ургаһан ногоогоо саг болзортонь хуряажа абахын тула тус колхоз июлиин 15-да үбһэндөө гараха ёһотой байһан аад, аяар 25 болотор оройдоол 40 гаран хүнүүдые сабшалан дээрээ гаргаа. Тиихэдэнь хүршэ колхозуудынь хэдэн сомоо үбһэ һүрилжэрхинхэй байха юм. «Хойто дабаан», «Мойдогор», «Уулын боори», «Бэеэгэн», «Баруун бэе» гэһэн нэлэнхы ехэ сабшалангайнь мянгаад шахуу гектар дээрэ нэгэшье хүн хүл табяагүй, хажууршье далайгаагүй байһаар. Харин тиихэдэ колхозой правлени саарһан дээрэ табиһан түсэбөө урдаа барижа, нюураа далдалаад лэ, колхозниигуудаа эмхидхэнэгүй, үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие хинан шалганагүй. Хээрын ногоогоор силос даралга мүнөө болотор хэгдэнэгүй. Үбһэ хуряалгада хүдэлгэгдэхэ ёһотой 14 морин косилка аяар июлиин 25 болотор миин байлгагдаа. Тиихэдэ сабшалангайнь ногоон ургажа хүсөөд, унажа эхилһээр үнинэй.

Нёдондо жэл 1315 гектарай ногоо сабшаһан нэрэтэй һаа, байгша ондо 1200 гектар сабшаха түсэбтэй. Энэ жэлэй элбэг ногоотой байбашье, сабшалангайнгаа гектар бүриһөө оройдоол 8 центнер абахаар хараалаа. Тиихэдэ сабшалангайнь алишье участогта нэгэ гектарһаа 10—12 центнер ногоо хуряахаар юм. Арга боломжо ехэтэй аад, иимэ бирагүй түсэб табиһан эндэхид сабшалангайнгаа ногоо ехэбшэлэн хуряагаад лэ, урдынхи мэтэ хахадыень орхижорхихо һанаатай.

Ерэхэ үбэлые элбэг дэлбэг тэжээлтэйгээр үнгэргэхын түлөө мүнөөнһөө оролдожо эхилээгүй байһан үлэгшэнэйхид юундээ найдана гээшэб? Үбһэндэ гаргагдаха ёһотой колхозниигууд мүнөө болотор артелиингээ центрээр зайгуултажа байһаар. Харин үбһэеэ хуряажа байһан нэрэтэй звенонууд хэды шэнээн үбһэ абажа, һүрилхэ ёһотойб гэһэн даалгабаригүйгөөр ажаллана. «Эндэһээ тэндэ хүрэтэр сабшахабди» гээд лэ, ондоо юушье мэдэнэгүй.

Энэ колхоз таряа түүбэрилэн хуряалгаяа августын 15-һаа эхилхэнь. Тэрэ саг болотор оройдоол хахад һара үлэбэ. Энээхэн хугасаа соо 1200 гектар сабшалангайнгаа элбэг ногоое гээлтэгүйгөөр сабшажа, һүрилхын тула үдэрэй 100 гектар сабшаад, тэрэ тухай талмайн үбһэ тармаха, һүрилхэ ёһотой болоно. Теэд түрүүшын үлэрэй дүнгүүдые харахада, ажалдаа шалгаржа байһан нэрэтэй үбһэшэд 5 хоног соо тус бүридөө үдэрэй 20 соото сабшаа юм.

Д. Аюшеев,
манай корр.

Тэдэниие юу һаатуулнаб?

Үхэр малдаа шэмэтэ тэжэ силос ехээр даража бэлэдхэх лада Закаменай аймагай зууд байгша ондо хара таря куруза, наран сэсэг урда урд һаа горьтойгоор таряа юм.

Эндэхи зарим колхозууд тэ бэлэдхэлгэ, илангаяа силос д гада эртээнһээ шухала ан хандуулжа, энэ хүдэлмэриие сагтань эхилээд, түрүүшын үд хойшо эмхитэйгээр ябуулна. шээлхэдэ, «Коммунизмын зам лет Октября», Сталинай нэрэм артельнүүд хабар эртэ тариг хара таряанайнгаа колослоод хадань, тусхай комбайнаар х жа, силос болгон даража зах һэн. Мүн хээрын элдэб ургама гоо, буртаг үбһэ, халаахай гэж тые сабшажа, силостэ дарана

Гэхэтэй хамта, тус аймагай хи колхозууд силос дара ямаршье шалтагаангүйгөөр гайруулжа байхань гайхалтай рим артельнүүдэй хүтэлбэрилэ «саг үшөө эртэ, силос даража дихэбди. Ургамал ногооншье эдеэшээгүй» гэжэ элдэб эсын таг бараад, энэ хүдэлмэриие ехээр удааруулна. Хээрын ург ногоогоор эртын силос дарах хэдэ, хэтэрхэдээ нэгэ зариман лос дарахаар буртаг үбһэ, ур һэн хүсэд ургаагүй» гэһэн ж шалтаг урда баридаг зантай. энээндэнь хэн этигэхэ юм. Эн алишье нютагта хээрын халаа урмэдэһэн гэхэ мэтэ буртаг үб һөө элбэг юумэ байхагүйл. Тэр лэн эртэ тариһан хара тар зелёнконь яһала үндэрөөр ург тэрэниие силостэ даража эхил үнинэй болонхой. Илангаяа З менда август, сентябрь һарануу хюруу унажа, ургамал ногоон хагдардаг гээшэ. Тиимэһээ тэрэ эгээл шэмэ шүүһэ ехэтэй байхад хуряажа, силос болгон дараха шухала байна.

Гэбэшье «Победа» (түрүүлэгш нүхэр Цыдыпов), ХХ партсъезд нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр гаров) колхозууд мүнөө бол силос даража хүсэд эхилээдүй, тустаа миил 50—50 тонно силос раа нэрэтэй болонхой. Тиих Ленинэй нэрэмжэтэ, «Роди «Байкал» колхозууд силос дарал оройдоошье эхилээгүй байһ Тиигэжэ эдэнэр үнэтэ сагаа гэ ургамал ногоогоо хагдараажа б хадаа, юу бодоноб? Дурсагда эдэ колхозууд энэ жэлдэ тус б дөө 2—3 мянган тонно силос да ха түсэбтэй юм. Иигээд удаха 10—20 хоногһоо орооһо та амяарлан хадажа, хуряажа эхи саг болохонь. Теэд эндэхи арт нүүд тэрээнһээ урда тээ хээр ургамал ногоо, хара таряа, зелё сабшажа, шадаал һаа силос ех даража абаха зэргэтэй. Тииг һүүлээрнь кукуруза, наран с хуряажа, силос дараха түсэб дүүргэлтэ нилээдгүй урагшаа гэхэ байгаа бшуу.

Силос даралгын хүдэлмэр шам дуулха тушаа партиин айк аймгүйсэдком зохихо хэмжээ да абаха бээз гэжэ хүлеэгдэнэ.

М. Никола

Пакистан бугуулида ороо

Үнгэрэгшэ жэлэй октябрьда орон доторнь гүрэнэй хубилалта хэгдэжэ, сэрэгэй шэрүүн ёһо гурим тогтоогдоһонһоо хойшо Пакистанай политическэ, экономическа байдал бүри муудаад, кризисынь улам һужэрэнхэй. Ороной засаг баригшадай зүгһөө баруун гүрэнүүдтэй сэрэгэй талаар нүхэсэхэ политика баримталан, арад түмэндэ харша политика ябуулһанһаань шалтагаалан, Пакистанай зондо иимэ гасалан, зоболонтой байдал тохёолдоһон байна.

Индиин хоёр ондоо болгогдон хубаагдахатай хамта, 1947 ондо Пакистан бүридэһэн юм. Тэрэнэй мэдэлдэ экономическа талаараа эгээн гээгдэнги нютагууд ороһон байна. Оршон байгаа түрүүшынь үдэрһөө хойшо Пакистанда тохёолдоһон экономическа ехэ бэрхэшээлнүүдые һамбаашалан, Америкын Холбоото Штадууд тэрээндэ «туһаламжа» үзүүлхые хүсэһэн хэбэртэйгээр (1951 ондо) американска монополинуудһаа экономическа, политическэ дулдыданги болгохо гэжэ оролдоо бэлэй. 1954 ондо сэрэгэй «туһаламжа» үзүүлхэ тухай уршагта хэлсээгээр Пакистаниие хүрмөөд, һүүлээрнь тэрээниие СЕАТО, Багдадай пакт гэдэг ээрхэг түримхэй сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ татажа оруулһан байха.

Пакистан тэрэ гэһэнһээ хойшо дайн сэрэгэй бэлэдхэл хэхэ, Советскэ Союзда, Хитадай Арадай Республикада, эб эстэй байхые хүсэдэг бусад гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр Америкын зэбсэгтэ хүсэ хэрэглэхэ зорилготой сэрэгэй базануудые орон дотороо тогтоолгохо замаар ябажа байнхай. Гүрэнэй харьяата һүрэг ехэ мүнгэ зөөринь пакистан арадта харша хэрэгтэ зорюулагдан гаргашалагдана. Засагай газарай тунхаглаһан мэдээнэй ёһоор, мүнгэн сангай 1958—1959 ол соо Пакистанай гансахан сэрэгэй гаргашада бүхы гүрэнэй бюджедэйнь 71 процент зорюулагдаха юм.

Энээнтэйнь дашарамдуулан, империалистнуудай үзүүлдэг «туһаламжые» элирхэйлэн тайлбарилһан нүхэр Н. С. Хрущевой заабариие һанаха хэрэгтэй: «Империалистическэ гүрэнүүд ондоо оронуудта түбхын түрүүн юунэй тула «туһалнаб» гэхэдэ, тэдэ оронуудай газар дээрэ сэрэгэй базануудые тогтоодог, тэдээн худар сэрэгүүдээ эльгээдэг, ракетнэ зэбсэг абаашадаг байна. Тэдэнэр өөһэдөө энэ хэрэгтэ нэжээд доллар гаргаһан аад, бусад оронуудай зүгһөө табаад доллар гаргашалхыень баадхана. Иимэ «туһаламжада» хүртэһэн оронуудай экономико һуларан муудадаг, ракетнэ базануудынь ондоо ракетэнүүдэй бууха аюул тохёолдуулжа болохо бшуу».

Пакистанай хэблэлэй тунхаглаһан мэдээнһээ харахада, 1951 онһоо 1958 оной июль хүрэтэр Пакистанда США-гэй үзүүлһэн экономическа «туһаламжа» гэдэгынь 700 миллион доллар болоһон байгаа. Гэхэ зуура сэрэгэй хэрэгтэ зорюулжа Пакистанай гаргашалһан мүнгэ зөөринь американска «туһаламжаһаа» һураггүй ехэ болоһон байшоо. Тэрээнһээ гадна, американска «туһаламжын» мүнгэ зөөриие пакистанайхин бэшэ, харин американецууд өөһэдөө мэдэдэг, тиигээд гол түлэбтөө «сэрэгэй барилга хэхын» тулада, өөһэдынгөө хаясаанай эд бараа, хэрэггүй болоһон эдеэ хоолой зүйлнүүдые Пакистанда худалдаһанай түлөөһэндэ зорюулжа гаргашалдаг байна.

Пакистанай сэрэгэй гаргашада бюджедэйнь мүнгэнэй ехэнхи хуби гаргагдаад, оронойнгоо экономикые хүгжөөхэ хэрэгтэ өөдтэй юумэн үлэдэггүй байха юм. Пакистан 12 жэлэй хугасаада бэеэ дааһан нэрэтэй оршохо зуураа, өөрынгөө индустриие хүгжөөхэ асуудалаар биратай юушье хээгүй. Орон доторнь хүнгэн промышленностиин, гол түлэб бүд нэхэхэ, хэдэхэн предприяти тогтоогдоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ Пакистанай һан жасань муудажа, мүнгэнэй үнэ улам унажа байнхай. 10 жэлэй туршада—1947 онһоо 1957 он хүрэтэр — эрьесэдэ ябаһан мүнгэнэйнь тоо ехээр нэмээ.

Пакистанай ажалша зоной байдал айхабтар хүндэ болонхой. Орон доторнь эдлэл хэрэгсэлнүүдэй үнэ сэн ходо хүндэрнэ, хүдэлмэригүйдэлгэ, ядуу тулюур байдал улам үргэдэн дэлгэрнэ. Пакистанай хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, эгээл шухала эд товарай үнэ сэн 1947 онһоо 1958 оной эсэс хүрэтэр дүрбэ дахин, харин эдеэ хоолойхи—таба дахин хүндэрһэн байна. Гэхэ зуура энэл хугасаа соо ажалшадай абадаг салин хүлһэн миил 20 процент нэмээ. Карачида, мүн Пакистанай ондоошье городуудаар эдеэ хоолой зүйлнүүдэй—һүнэй, тоһоной, өөхэнэй, үндэгэнэй, овощиин үнэ сэн таһалгаряагүй хүндэржэ байнхай гэжэ энэ оной февралиин 12-то «Доон» газетэ бэшээ һэн. Тэрэнэй мэдээсэһэнэй ёһоор, дурсагдаһан зүйлнүүдэй үнэ сэн 1958 оной октябриинхиһаа (сэрэгэй урбалтын болохо үеынхиһөө) мүнөө һураггүй хүндэ байна.

Пакистанай засаг баригшад нилээд ехэ мүнгэ зөөреэ пакистан арадта харша сэрэгэй хэрэгсэлдэ гаргашалаад, арадай гэгээрэлдэ, элүүрые сахилгада биратай мүнгэ зөөри табидаггүй байха юм. Тиимэ дээрэһээ Пакистанай хүн зоной 84 процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй, үтэли зандаа. Пакистанай түб хото—Карачидахи (хүдөөгэй районууд тухайда хэлэлтэшьегүй) һургуулиин наһанай үхибүүдэй 50 гаран процентнь һурадаггүй байна.

Элүүрые хамгаалгын асуудалые абаад үзэбэл, Пакистан энэ талараа дэлхэйн эгээн гээгдэнги гүрэнүүдэй нэгэн болоно. Зүүн Пакистанай 20 мянган хүн бүхэндэ больницын нэгэ һуури, 15 мянган хүн бүридэ нэжээд врач хүртэдэг байна. Орон соонь жэл бүри холерэ, эшэргэнэ, милан гэхэ мэтын халдабарита тахал хамшаг, гэдэһэнэй болон ондоошье янзын үбшэнүүд таража, Пакистанай хэдэн зуугаад мянган хүнэй ами наһанда хоро хүргэдэг юм. Засагай газарһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Пакистанда 200 мянган хүн жэл бүри уушханай ханяадаар үхэдэг байна.

Үлэсхэлэн, гасаланһаа шалтагаалан угаа ехээр уурлан зэбүүрхэһэн Пакистанай арад зон өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө, экономическа байдалаа һайжаруулхын түлөө улам эдэбхитэйгээр тэмсэдэг боложо захалаа. Орон доторнь забастовкын хүдэлөөн улам үргэдэжэ байһаар.

Пакистанай засаг баригшад элдэб хэрзэгы шэрүүн хэмжээ хэрэглэн, забастовконуудые хатуугаар дарана. 1957—1958 онуудай үеэр полициинхид Дакка, Равальпинди, Карачи, Кхулна, Лайялпура гэдэгүүдтэ хүдэлмэришэд худар буудажа, хэдэн арбаад хүниие алаһан, шархатуулһан байгаа гэжэ Пакистанай хэблэл мэдээсэнэ.

Теэд ямаршье хэһээлтэ, мүрдэлгэ Пакистанай ажалшадай эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө, байдалаа заһаруулхын түлөө тэмсэхэ гэһэн зоригые хухалжа шадахагүй. 1958 оной октябрьда гүрэнэй урбалтын хэгдэһэнэй һүүлээр Пакистанда сэрэгэй ёһо гуримай тогтоогдобошье, забастовко хэхэ ябадалай хоригдобошье, ажалша олонинтэ тэмсэлээ ябуулжа үргэлжэлһөөр. Энэ жэлэй гансахан февраль һара соо Баруун Пакистандахи «Бавани» гэжэ бүд нэхэдэг фабрикын хүдэлмэришэд, Зүүн Пакистандахи «Адамджи джут милс» гэдэг фабрикын мянган хүдэлмэришэд буһалгаа бодоһон байгаа.

Пакистанай засаг баригшад даа арад зоной дура хүсэлдэ зү шэн, оронойнгоо ашаг туһые хэр сээнгүй, аюултай замаар орон хүтэлжэ байнхай. Мүнөө жэл мартын 5-да Пакистан Иранта Турцитай хамта хоёр талын сэр гэй хэлсээнүүдые США-тай бата һан юм. Тэрэнь Советскэ Союз Хитадай Арадай Республика Зүүн-Урда Азиин, Дутын Дун зүгэй бусад оронуудта эсэргүү ш лүүлэгдэнхэй байна. Энээнтэй дашарамдуулан, Советскэ прав тельство тусхай мэдүүлгэ тунха лаа һэн. Тэрээн дотор тон зүбө ингэжэ заагдаһан юм гэбэл, хо талын сэрэгэй хэлсээнүүдынь Ира Пакистан ба Турциие гадаадын е монополинуудай зүгһөө саашад богоолшолхо, аманда багтаха ехэ ашаг олзоёо арьбадхахаһ ондоо юушье үгэхэгүй, хэрбээ сэр гэй тулалдаануудай үүдхэгд һаань—тус оронуудай территори һандаралта байлдаанай газар бо гохо байна.

Тиимэ болохолооро, Пакистан зүгһөө хоёр талын хэлсээнүүд США-тай баталхатайнь хамта, па кистан арадай хүзүүндэ оруула даһан ээрхэг түримхэйнэрэй б гуули бүри шангаар татагдаа. Хэр бээ энэ бугуулиие таһа татаж өөрынгөө орониие ээрхэг түри хэйнэрэй бүлэглэлнүүдһээ сүлө рүүлэн гаргаад лэ байбал, бэе даанхай болохо, ажамидаралай гаа хэм хэмжээе дээшэлүүлэн һа жаруулжа шадахабди гэжэ паки тан арад мэдэнэ.

В. ТУЛЯКОВ.

Ажалдаа шалгарһан һаалишадта алдар соло!

Байгша оной түрүүшын хахадта һү ехээр һаахын түлөө республикын колхоз, совхозуудай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүн

Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) 1. Хэжэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой түрүү һаалишан В. Бальжинимаева, 2. Һаяхан Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан зооинститутдай һуралсалай ажахын түрүү һаалишан А. Ахминеева, 3. Хэжэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ артелиин залуу һаалишан хүбүүн В. Базаржапов, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаһан, Зэдын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Н. Занаева. **М. Намжилов, Н. Дамбаевай** фотонууд.

6 һара соо һү һаалгаар түрүү һуури эзэлһэн колхозууд

Колхоз	Аймаг	Түрүүлэгшынь нэрэ, обог	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (литрээр)	Эдлүүриин газарай 100 га бүридэ абтаһан һүн (центнерээр)
Калининай нэр.	Тарбагатайн	И. М. Болонев	1010	44,2
Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	Т. Д. Сычев	990	99,0
Лазогой нэр.	Прибайкалиин	И. И. Димов	966	49,7
«Красный опытник»	Заиграйн	Д. Г. Казазаев	905	43,0
Сталинай нэр.	Прибайкалиин	П. К. Агафонов	894	43,6
«Заветы Ильича»	Прибайкалиин	Н. М. Боев	864	43,5
Ленинэй нэр.	Кабанскын	А. К. Квасников	863	50,6
Сталинай нэр.	Кабанскын	А. А. Сюсин	851	49,2
«3-я пятилетка»	Иволгын	П. А. Горбунов	835	31,7
«Прибайкалец»	Прибайкалиин	Г. Л. Козило	835	51,0
XX партсъездын	Кабанскын	С. А. Залуцкий	833	40,1
Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	Д. Д. Очиров	823	20,5
Ленинэй нэр.	Иволгын	Н. С. Черненко	813	31,0

Энэ үе соо үнеэн бүриһөө 1300 литрһээ дээшэ һү һааһан колхозуудай үүлтэртэ фермын һаалишад

Нэрэ, обог	Колхоз	Аймаг	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн
Дашиева С.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	2291
Будажапова З.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	1726
Зубкова Г.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	1661
Путушкина З.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	1616
Соднопова Е.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	1512
Бадмаева Д.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	1477
Буянтуева Б.	Карл Марксын нэр.	Сэлэнгын	1341
Нимаева Д.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	1307

6 һара соо үнеэн бүриһөө 1200 литрһээ дээшэ һү һааһан совхозуудай, һуралсалай ажахын эрхим һаалишад

Нэрэ, обог	Совхоз, ажахы	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн
Кожевникова З. Н.	Зооветинститудай һуралсалай ажахы	2589
Максимова З. Г.	Зооветинститудай һуралсалай ажахы	2668
Мурзина Е. Г.	Зооветинститудай һуралсалай ажахы	2626
Михаханова Е. Г.	Зооветинститудай һуралсалай ажахы	2383
Хлебникова А. Д.	Зооветинститудай һуралсалай ажахы	2189
Зимирева В. И.	Зооветинститудай һуралсалай ажахы	2170
Ахминеева А. К.	Зооветинститудай һуралсалай ажахы	1999
Гармаева Д.	Бичурын	1852
Цынгунова А.	Сэлэнгын	1748
Баран А. В.	Иволгын	1714
Буянтуева В.	Сэлэнгын	1688
Семенова Е. П.	Иволгын	1631
Гуржапова Л.	Сэлэнгын	1611
Дашиева Х.	Бичурын	1610
Тотатова	Борьёогой	1583
Плотникова Е.	Бичурын	1520
Очирова Д.	Бичурын	1501
Буянтуева З.	Сэлэнгын	1422
Степаненко В.	Иволгын	1421
Дармаева Д.	Бичурын	1384
Медведева	Иволгын	1358
Чойжамсуева Ц.	Сэлэнгын	1341
Буянтуева Б.	Сэлэнгын	1341
Доржиева Г.	Бичурын	1330
Санжиева Д.	Сэлэнгын	1315
Павлова А. А.	Иволгын	1291
Жамбалова	Иволгын	1257
Попова Т. П.	Кабанскын	1239
Мякотина Б.	Бичурын	1231
Дабаева Д.	Кяхтын	1227
Батуева Л.	Сэлэнгын	1226
Овчинникова А. Д.	Иволгын	1224
Шоймполова З.	Бичурын	1209
Ешеева Б.	Бичурын	1206

Энэ үе соо үнеэн бүриһөө 950 литрһээ дээшэ һү һааһан һүнэй-товарна фермын түрүү һаалишад

Нэрэ, обог	Колхоз	Аймаг	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн
Пурбуева Н.	«Коммунизм»	Иволгын	1643
Эрдынеева Д. Б.	Ждановай нэр.	Кударын	1419
Гомбоева Н.	«Коммунизм»	Иволгын	1386
Жадагаева Д.	«Восточные Саяны»	Түнхэнэй	1376
Тогочиева Д.	«Коммунизм»	Иволгын	1349
Садыева А.	«Восточные Саяны»	Түнхэнэй	1327
Гармажапова Ж.	Карл Марксын нэр.	Хэжэнгын	1310
Захарова О. В.	«Искра»	Тарбагатайн	1301
Артуева Ц.	«Восточные Саяны»	Түнхэнэй	1290
Орлова П. П.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1284
Борисова А. В.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	1270
Карнакова М. А.	«Сибиряк»	Түнхэнэй	1267
Викторова В. И.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1266
Базаржапов В.	Карл Марксын нэр.	Хэжэнгын	1256
Ермакова Е. С.	Сталинай нэр.	Кабанскын	1250
Карачун В. Г.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1238
Орлова Л. А.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1229
Панькова К. П.	Дзержинскиин нэр.	Бичурын	1224
Зайцева С. Е.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	1191
Власова Е. И.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	1190
Воронцова А.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	1188
Яковлева Г. Д.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	1173
Орлова А. Г.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1169
Вязьмина В. И.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1168
Помешкина	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1146
Томская А. И.	XX партсъездын нэр.	Кабанскын	1146
Спирина А. В.	«Прибайкалец»	Прибайкалиин	1140
Нечкина В. И.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1139
Карпова А.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	1130
Клеменищева В. П.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1128
Козлова Р. С.	«Сибиряк»	Түнхэнэй	1127
Раева П. К.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1120
Попова Евд.	«Восточные Саяны»	Түнхэнэй	1114
Гончарова А. Ф.	Сталинай нэр.	Кабанскын	1114
Орлова А. И.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1108
Антипова Е. Г.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1102
Жамбалова С.	«Улаан Оронго»	Иволгын	1101
Васильева Н. И.	«Красный опытник»	Заиграйн	1100
Трофимова Ф. К.	«Гигант»	Заиграйн	1099
Иванова Л. Н.	XX партсъездын нэр.	Кабанскын	1098
Лашеева Л. П.	«Улаан Оронго»	Иволгын	1093
Сороковикова Н. С.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1089
Емельянова А. С.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	1087
Тугарина В. С.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1085
Богидаева Н. М.	«Дружба»	Кударын	1083
Дашиева Ф.	«Эрдэм»	Хэжэнгын	1083
Панькова Е.	Дзержинскиин нэр.	Бичурын	1081
Аримпалова В.	«Восточные Саяны»	Түнхэнэй	1076
Коркина Т. Д.	«Заветы Ильича»	Прибайкалиин	1073
Эпова Е. И.	Дзержинскиин нэр.	Бичурын	1072
Трифонова Ф.	Сталинай нэр.	Сэлэнгын	1068
Перфильева Г. Г.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1066
Сафина Г.	Карл Марксын нэр.	Хэжэнгын	1065
Козулина Г. Ф.	«Авангард»	Баргажанай	1061
Селиванова. А.	XX партсъездын нэр.	Кабанскын	1058
Богидаева К. И.	«Дружба»	Кударын	1057
Бакланова З. И.	Куйбышевай нэр.	Кударын	1057
Очиров П. Б.	Сталинай нэр.	Баргажанай	1056
Орлова Т. Ф.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1055
Бальжинимаева В.	«Эрдэм»	Хэжэнгын	1053
Инкина А. П.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	1052
Комарова А. Л.	Логовскиин нэр.	Бичурын	1050
Батуева Р.	«Улаан Оронго»	Иволгын	1045
Баготоева Е.	«Восточные Саяны»	Түнхэнэй	1042
Содномова Ц. Д.	Кировэй нэр.	Иволгын	1041
Аверина А. Я.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1041
Попова Е.	«Восточные Саяны»	Түнхэнэй	1038
Баторов А.	«Восточные Саяны»	Түнхэнэй	1037
Михайлова А. Н.	«Красный опытник»	Заиграйн	1037
Кожевникова В. И.	Куйбышевай нэр.	Кударын	1036
Шурыгина А. И.	«Рассвет»	Тарбагатайн	1036
Цыренова Г.	«Восточные Саяны»	Түнхэнэй	1036
Юбухаева Д. Ж.	«Путь к коммунизму»	Түнхэнэй	1033
Вторушина П. А.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1032
Гармаева С.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	1032
Наглаева Т. А.	Ленинэй нэр.	Байкало-Кударын	1027
Будаева Д.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	1025
Раднаева Л.	Сталинай нэр.	Баргажанай	1022
Гаськова М. В.	«Гигант»	Баргажанай	1020
Алсыева Д. Б.	«Сибиряк»	Түнхэнэй	1017
Федотова Г.	Сталинай нэр.	Сэлэнгын	1017
Цыренжапова Д.	Карл Марксын нэр.	Хэжэнгын	1017
Плисова Т.	Калининай нэр.	Ториин	1016
Ананина Л. Е.	XX партсъездын нэр.	Кабанскын	1014
Иванова Т. Ф.	XXI партсъездын нэр.	Заиграйн	1013
Калашников Г. К.	«Восход»	Тарбагатайн	1010
Бурдуковская С. А.	«Прибайкалец»	Прибайкалиин	1006
Аверина Т. Е.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	1006
Налетова К. И.	«Заветы Ильича»	Прибайкалиин	1005
Батышева А.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	1004
Михайлова Е. С.	«Красный опытник»	Заиграйн	1004
Будаева Б. Х.	«Улаан Оронго»	Иволгын	1003
Дамбаева Л.	Сталинай нэр.	Сэлэнгын	1000
Насникова А. К.	«Заветы Ильича»	Прибайкалиин	1000
Помазкина Е. А.	Сталинай нэр.	Кабанскын	1000
Ермакова Н. С.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	997
Степанова Л. А.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	994
Панькова Е. А.	Дзержинскиин нэр.	Бичурын	991
Бурдуковская И. И.	«Прибайкалец»	Прибайкалиин	989
Иванова А. А.	«Дружба»	Хэжэнгын	989
Гаськова В.	«Гигант»	Баргажанай	986
Симонова С. С.	Сталинай нэр.	Прибайкалиин	981
Спирина П. М.	«Прибайкалец»	Прибайкалиин	979
Корытова М. Г.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	979
Тунгусова К. М.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	978
Власова М. Л.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	977
Вязьмина А. А.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	976
Стрекаловская В.	Сталинай нэр.	Кабанскын	976
Ханзаева Ц.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	972
Колоколова В. И.	«Заветы Ильича»	Прибайкалиин	972
Калашникова М. К.	«Восход»	Тарбагатайн	972
Вязьмина М. А.	Лазогой нэр.	Прибайкалиин	971
Собенникова П.	«Улаан Оронго»	Иволгын	968
Базарова Г.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	968
Сысоева Е. Е.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	968
Суханова Г. Е.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	966
Бурдуковская А. Н.	«Прибайкалец»	Прибайкалиин	965
Руднева А. И.	Сталинай нэр.	Прибайкалиин	963
Михалева П. П.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	962
Власенко Е. И.	«Прибайкалец»	Прибайкалиин	961
Жамсаранова Л.	«Улаан Оронго»	Иволгын	961
Перевозникова К. К.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	958
Петрова А. И.	Сталинай нэр.	Прибайкалиин	957
Помазкина Н. П.	Сталинай нэр.	Кабанскын	957
Волкова П. А.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	957
Сакуева Д. И.	Сталинай нэр.	Кабанскын	952
Раднаева Л.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	951
Борисова И. П.	Калининай нэр.	Тарбагатайн	951
Ринчинова С.	Карл Марксын нэр.	Баргажанай	950
Пластинина А. Л.	Сталинай нэр.	Кабанскын	950
Никонова Л. К.	Сталинай нэр.	Кабанскын	950

Искусствын, уран зохёолой декадада бэлэдхэл

„БАЯН ТАЛА"

Арадай уран зурааша Роман Сидорович Мэрдыгеевэй «Баян тала» гэжэ зураг Галуута Нуурай нүүрһэшэдэй клубта, уран зурагуудай Улан-Удын музейдэ, мүн өөрынь хүдэлдэг мастерской соо үлгөөтэй байдаг.

«Баян тала» гэжэ зурагаа Роман Сидорович хоёр янзаар зураһан юм. Түрүүшынь зурагууд өөрынь һанаанда таараагүй дээрэһээ мүнөө дахин тэрэнээ шэнэлээ.

Р. С. Мэрдыгеев ажалдаа яахадаа иимэ эрилтэ ехэтэйгээр ханданаб гэжэ элирүүлхын тулада түбхын түрүүнлэ гэрэнэй намтартай танилсая.

Роман Сидорович Мэрдыгеев манай уран зураашадай аха заханарай нэгэн гээшэ. Тэрэ творческо замаа угаа һониноор эхилһэн юм. Аяар 1916 ондо «Бурят эхэнэрэй гашуудал» гэжэ анха түрүүшынгээ зурагые тэрэ зураа бэлэй. Тэрэ заахан зурагыень үзэһэн хүнүүдэй зарим нэгэн «Эхэ эсэгэдээ худалдагдаһан басаган» гэлсэдэг, нүгөө зариманиинь «хэрүүлшэ муухай зантай хадам эхэтээ багтажа ядаһан бэри» гэдэг. Мүн зарим нэгэниинь «бага балшар хүбүүнэй һамган боложо бууһан бэриие харуулһан зураг» гэжэ ойлгодог. Тиихэдэ уран зурааша тэрэ үеын социальна байдалда эсэргүүсэһэн һайн сэдьхэлэй үзэл, мүн хаанта засагай дэмжэлгэ доро байһан нюдарган ноёшуулай ёһо журамые элишэлһэн нилээд ехэ ниитэ-политическэ темэ абажа харуулһан байна.

Р. С. Мэрдыгеев хаанашье ажаллахадаа өөрынгөө мольберт, этюднигые орхидоггүй һэн. Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ Р. С. Мэрдыгеев өөрынгөө тосхон дотор комсомолой эмхи байгуулаа юм. Теэд уданшьегүй хүдөөдэ багшаар ажалладаг болоо бэлэй. Тэрэ дүшэ гаран жэлдэ творческо ажалда хүдэлмэрилхэ зуураа, уран һайханай 125 выставкэдэ хабаадалсажа, Байгал далайн, Саяан уулын байгаалиие, мүн арадай ажабайдалые харуулһан зурагуудые, портредүүдые табиһан байна.

Мэрдыгеевэй зохёолнууд соо манай социалистическэ үеын бодото байдалаар тодорһон шэнэ юртэмсын һайн һайханиие харуулһан, сэдьхэл баясуулма дулаахан үнгэтэй шэрэнүүд ехэ элбэг. Уран зурааша өөрынгөө шэнэ үеын амисхаалые хурсаар мэдэржэ шадаа. Мэрдыгеев коммунизм байгуулалтын гоё һайхан һүр жабхаланиие алдаршуулан магтаха гэһэн зорилгоёо бэелүүлхын түлөө бүхы хаба шадалаараа оролдодог байна.

Роман Сидорович мүнөө «Баян тала» гэжэ гүнзэгы удхатай томо зурагайнгаа гурбадахи вариантые дүүргэхэнь. Тэрэ зурагайнь тэг дунда мори унаад байһан колхозой хонишон хүнүүдэй анхаралые ээлүүдгүй татана. Уран зурааша тэрэ хонишониие ехэ шадамараар тааруулжа зураа. Тус хонишон зураг дээрэ харуулагдаһан бусад юумэнүүдые бэедээ татаад, түрүүшынь шатые хоёрдохи шататайнь ниилүүлжэ, зурагай бүхы удхашанарые тобойсо гаргажа үгэнэ. «Баян талые» хараад байхада, энэ зурагай композицань хаана дууһана хаб гэхын аргагүй. Үгышье һаа, тэрэниие харахадаа һалбаран хүгжэжэ байһан баян бардам колхозуудтай, үйлэдбэриин предприятинуудтай манай Сэлэнгын тала дайдые абаһаар лэ таняадхинабди. Сэлэнгымнай талада ехэ вольтын электрын утаһан үгышье һаа, бии болохонь дамжаггүй бшуу. Тиимэһээ тэрэ нютагаарнай мүнөө үнэн дээрээ үгы байһан юумые уран зурааашын зураг соогоо оруулһан ябадал арад зонойнгоо эрмэлзэжэ байһан хэтынгээ хараае ойрын сагта бэелүүлхэнь зайлашагүй гэжэ харуулһые ойлгонобди.

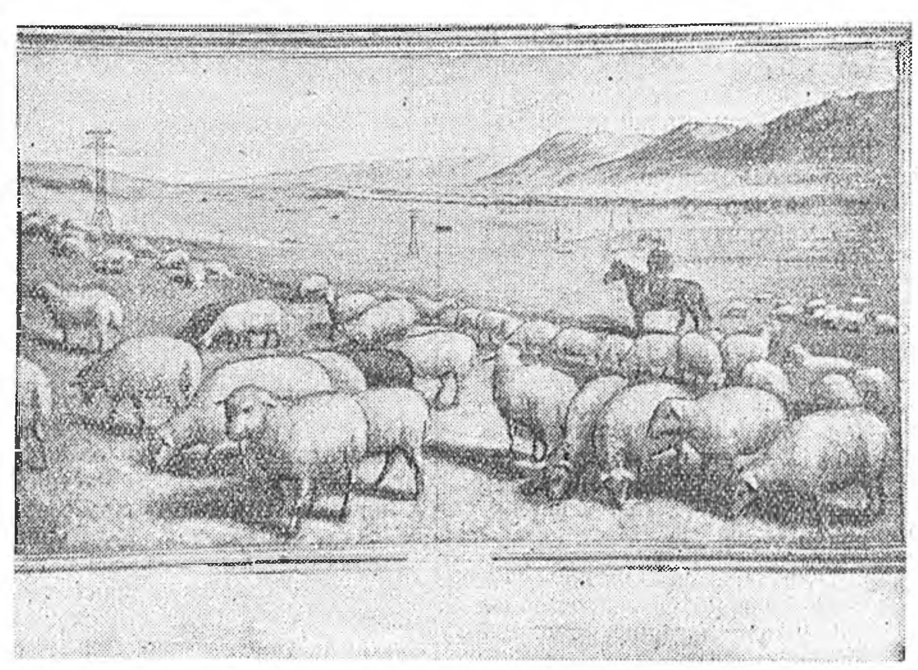
Дэлхэйн арад түмэниие гайхуулһан долоон жэлэй түсэб уран зураашын тэрэ эрмэлзэлгые баталан харуулаа бэшэ аал? Р. С. Мэрдыгеевэй зурагайнгаа түрүүшын этюдые һая зуража байха үедэ хонин ажал манай республикын түрүү ажахыда үшөө тоологдоогүй байгаа һэн. Теэд мүнөө манай хүдөө ажахын баян һалбаринь болоһон хонин ажал уран зураашын тиихэдэ харуулһан хүсэлые гэршэлнэ бшуу. Уран зурааша байгаали болон ажамидаралые хубилган хүгжөөдэг ажалай гимн харуулха гэһэн өөрынгөө хараа бодолые зураг соогоо тодоруулжа шадаа.

Шэнээр сэсэглэн һалбаржа байһан газар нютагайнгаа аглаг һайхан панорамын тэг дунда колхозой хонишон атар тарган хонин һүрэгөө номогон дулаахан харасаараа эрьен тойрон харана. Тэрэ моритой хүнэй саадахи дардам харгы дээгүүр автобус гүйлгэжэ ябана. Үшөө саагуурнь ногообтор хүхэ эрьеэрээ толорһон мүнгэн сагаан урасхалтай Сэлэнгэ мүрэн мэлмэрнэ. Энэ Сэлэнгэ мүрэн, сэнхир хүхэ хадын нюрүунууд, Байгалай үмэнэхи сэлмэг сэнхир огторгойн шэг шарай тон лэ зүбөөр зурагдаа.

Энэ гоё һайхан зураг хадаа бидэнэй нюдэндэ ходо харагдажа байдаг. Юумэнүүдые харуулһан юрын лэ сасуулбари бэшэ. Бодото дээрээ энэ картинада харуулагдаһан юумэнүүдынь бидэнэй дура ээлһэн айхабтар гүнзэгы удхатай томохон зохёол болоо. «Тойроод байһан бүхы юумэн амар заяа үзүүлхээ болёод, өөһэдөө ойромни шууялдажа байна» гэжэ И. Е. Репин хэлээ һэн. Ородой уран бэлигтэ хүбүүнэй энэ үгөөр өөр тухайгаа хэлэхэ эрхэтэй болоһон уран зураашын иимэ зурагые зураханшье лабтай. Уран зураашын творчествые зоригжуулһан мүнөө үеын темын хүсэ шадал иимэ байна ха юм.

Р. С. Мэрдыгеев энэ зурагаа мүнөө жэл Москвада болохоёо байгаа бурят искусство, уран зохёолой декадын үдэрнүүдтэ харуулха.

И. Тугутов.

Зураг дээрэ: Р. С. Мэрдыгеевэй «Баян тала» гэжэ зураг.
Ф. Сорокин буулгаба.

Дансаран ДОРЖИГУТАБАЙ

Аттестат абаад...

Арбадахи жэлдээ
Арюун эрдэмэй богоһые
Алтан медальтай
Алхан гарабаб һүхэдөөрөө

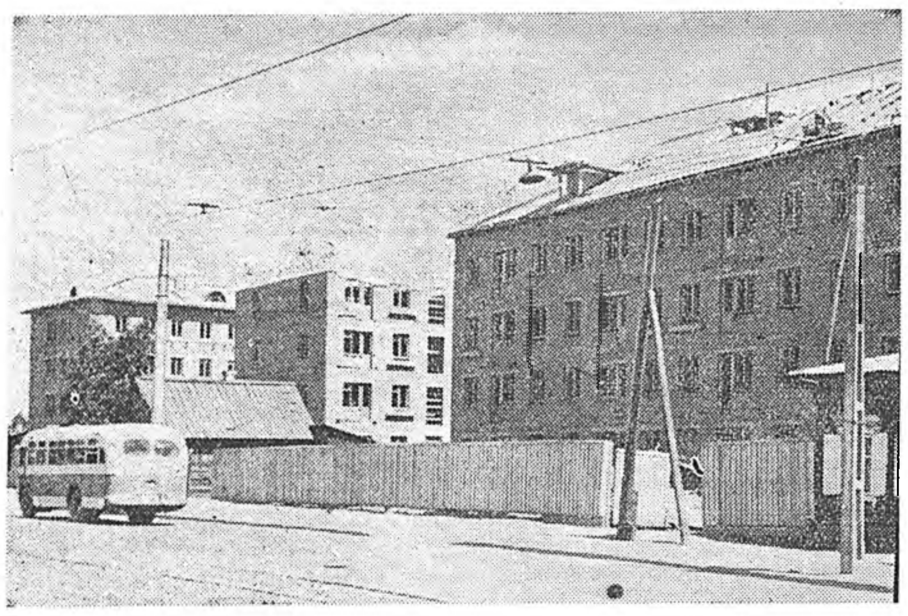
Багшанар бүхэнэйм
Баларшагүй эрдэм үгэһые
Гэрэл-аттестадни
Гэршэлжэ байнал үнэхөөрөө.

Тойрожо намайе
Тодонол олон харгынууд —
Техникум, ВУЗ-уудшье,
Тиихэдэ ондоош мэргэжэлнүүд

Хүсэдөөр иигэжэ
Хүн болохо харгым туяараа.
Хүсэлни ниидэжэ,
Хүхюун дууһаа зүрхэм уяраа.

Хүлеэнэл намайе
Хүндэтэйш, алдартайш мэргэжэл,
Хүсэлни, зоригни
Хододоо тиишэ эрмэлзэнэл.

Хуби заяагаа
Хойшолонгүйгөөр баталхам даа,
Колхоз «Туяадаа»
Хонишон болоод хүдэлхэм даа.

Улан-Удын Железнодорожно район. Энэ жэлдэ тус райондо гэр байранууд олоор баригдажа, ашаглалгада оруулагдана. Зураг дээрэ: Мухинска үйлсэдэ баригдажа байһан гэрнүүд харуулагдана.
Л. Хайдуровай фото.

ШЭНЭ АМЖАЛТА ТУЙЛАБА

Чита городто хүдөөгэй спортсменүүдэй хоорондо зональна мүрысөөн эхилбэ. Мүрысөөндэ Томско, Омско, Кемеровскэ, Читын, Новосибирскын, Эрхүүгэй областиин, Бурядай АССР-эй түлөөлэгшэд хабаадалсажа байнхай.

Мүрысөөнэй эхилһэн түрүүшын үдэр 10 километр зайда ябагаар ябалган, 100, 400, 5000, 800х400х200х100 (шведскэ) метрын зайда урилдаан эхилээ.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Читын областиин түлөөлэгшэ Богодукова 100 метртэ гүйхэдөө хэнһээшье урид—13,0 секунда соо фиништэ хүрэжэ ерээ. Тэрэнэй удаа Эрхүүгэй областиин түлөөлэгшэ Маленьских—13,1, Бурядай АССР-эй спортсменка Валентина Дудко 13,2 секунда соо энэ зайе гаталһан байна. Тэрэшэлэн эрэшүүлэй дундаһаа энэ зайда гүйһэн Альберт Штессель (Бурядай АССР) 11,1 секунда соо гаталжа түрүүлбэ. Мүн Бурядай АССР-эй түлөөлэгшэ Геннадий Тришин хоёрдохи һуурида гараһан байна.

Талмайн нүгөөдэ захадань эрэшүүлэй дунда ядро түлхилгөөр мүрысөөн болоо. Томско областиин түлөөлэгшэд энэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ. Энээнэй удаа үндэрые харайлгаар, диск шэдэлгээр мүрысөө. Эрэшүүл сооһоо Волков (Томск) 170 сантиметр үндэрые харайжа, түрүүлһэн байна. Хоёрдохи, гурбадахи һуури Степанов (Бурядай АССР), Верхозин (Эрхүү) гэгшэд эзэлээ.

Эхэнэр спортсменүүд 400 метрын зайда гүйлдэхэдөө, тэдээн сооһоо эгээн хурданиинь Веселова (Омск) байгаа. Спортсменка Веселова энэ зайе 58,7 секунда соо гаталжа, нэгэдэхи спортивна разрядай нормые 0,3 секундаар үлүүлэн дүүргэә. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Читын областиин түлөөлэгшэд Богодукова, Гончарова гэгшэд эзэлһэн байна. Эрэшүүлэй дунда 5000 метрын зайда болоһон мүрысөөн ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Стартын һүүлээр залуу спортсмен Мирошников (Бурядай АССР) Шушкановский (Чита) хоёр нүгөөдүүлээ аяар холо гээжэ, хоорондоо мүрысэн оробо. Спортсмен Мирошников абаһаар яһала хурдаар гүйжэ, талмайе 4—5 дахин тойроходоо урдуур ябатараа, удаадахи тойролгондоо нүгөөдэдөө хүсэгдэжэ, хойнонь оробо. Тиигэжэ Шушкановский түрүүлжэ, Мирошников хоёрдохи һуури эзэлээ.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэрэй һүүл багта 800х400х200х100 метрын зайда командануудай хоорондо урилдаан болоо. Бурядай республикын спортсменүүд энэ мүрысөөндэ һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулжа, түрүү һуурида гараа. Эдэнэр энэ зайе 3 минута 24,9 секунда соо гаталаа. Энэнь шэнэ рекорд болоно. Тиигэжэ эдэнэр Алас Дурна, Сибириин зонын чемпион болоһон байна.

Түрүүшын үдэрэй мүрысөөнэй һүүлээр Томско областиин командынхид нэгэдэхи һуурида, хоёрдохидо—Бурядай АССР, гурбадахида Читын областиин команда гараад ябана.

И. Иванов,
мүрысөөнэй судья.

Хилын саанаһаа

Парламентын залуу гэшүүд фестиваль дээрэ уулзаба

ВЕНА, июлиин 30. **(ТАСС-эй корр.).** Залуушуулай Бүхэдэлхэйн фестивальда хабаадажа байһан парламентын залуу гэшүүд мүнөө үглөөгүүр Венэдэ уулзаһан байна. Энэ уулзалганда 40 гаран оронуудай түлөөлэгшэд хабаадаа.

Арадай түлөөлэгшэдэй бүхы Хитадай суглаанай депутадтай УССР-эй Верховно Соведэй депутат, Горловкын шахтёр Александр Кобыльников хөөрэлдэһэн байна. Албаниин бүд нэхэгшэ Афродита Адам гэгшэ СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд Майя Моллаева, К. Хасановтай уулзаа. Мүн эндэ ФРГ-гэй, Даниин, Франциин, ГДР-эй, Хитадай Арадай Республикын парламентнуудай депутадууд байлсаһан байна.

Иигэжэ хани ёһоной хөөрэлдөөн эхилээ. Эндэ сугларагшадые нэгэл асуудал — эб найрамдал хамгаалгын, арадуудай хоорондоо бэе бэеэ ойлголсохо асуудал һонирхуулһан байгаа. Грециин парламентын депутадуудай нэгэндэ үгэ үгтэнэ. НАТО-гэй ракетнэ базануудые Грецидэ байгуулха тухай өөрынгөө правительствын ябуулдаг политикые Грециин түлөөлэгшэ эрид шангаар шүүмжэлээ. Балканай газар дээрэ ракетнэ болон атомна буу зэбсэг байхагүй ёһотой гэһэн эрилтэ үгэ хэлэгшэ табиба.

Бразилиин депутат Луис Маронье Филион Бразилиин залуушуулай байдал тухай хэлэбэ. Орон дотор һургуулида һураха эрхын хуулиин ёһоор тогтоогдоһон байбашье һаань, һургуулиин болон мүнгэ зөөриин дуталдадаг дээрэһээ арад зоной хахадһаа олонхинь үзэг бэшэг мэдэхэгүй.

Элдэб оронуудай парламентнуудай залуу гэшүүдэй хоорондо холбоо барисаа байгуулха информационно центр Венэдэ бии болгохо гэһэн дурадхал Бразилиин түлөөлэгшэ оруулаа.

Зэргэ оршон ажаһууха тухай 5 гуримуудые хүтэлбэри болгон, Индиин правительство, арад зон хүршэ арадуудтаяа эбэй ёһоор ажаһуухые хүсэдэг гэжэ Индиин түлөөлэгшэ Прасад Рао гэгшэ онсолон тэмдэглэнэ.

Инди хоёрдохи табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ хүсэлэнтэй гэжэ Прасад Рао хэлээ. Гэбэшье Азиин зүүн-урда зүгтэ шахардуу шанга байдал тохёолдоо. Эндэ байгуулагдаһан СЕАТО-гэй сэрэгэй хэлсээн Азиин арадуудта дайнай аюул тохёолдуулна.

Трибуна дээрэ Италиин парламентын депутат Сантарелли гарана. Мүнөө гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн Женевэдэ боложо байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Тиимэһээ фестиваль дээрэ сугларaад байһан залуу депутадууд хадаа, бидэниие Венэдэ эльгээһэн өөһэдынгөө хэдэн миллион залуу хүнүүдэй үмэнэһөө иигэжэ мэдүүлхэ ёһотой: бидэнэр амгалан ёһоор ажаһууха, атомна буу зэбсэг хорихо гэһэн эрилтэ хэнэбди, зарим оронуудта фашизмын дахин һэргээгдэжэ байһые эрид буруушаанабди. Эб найрамдалай, демократиин түлөө тэмсэхэ гээшэ парламентнуудай залуу гэшүүдэй гол зорилго болоно.

ГДР-эй арадай палатын депутат Ренате Симондо үгэ үгтэнэ. Тэрэ 22 наһатай болоод байхадаа хайшан гэжэ арадай палатын депутадаар һунгагдаһан тухайгаа хөөрэжэ үгөө. ГДР-эй залуушуул демократическа бүхы эрхэтэй юм гэжэ тэрэ хэлэбэ. ГДР-эй арадай палатада намһаа ондоо үшөө 44 залуу депутат, тиихэдэ нютагай арадай түлөөлэлгэнүүдтэ 20 мянга гаран депутадууд һунгагданхай гэжэ Р. Симон хэлэбэ.

Һүүлээрнь УССР-эй Верховно Соведэй депутат В. Дрозденко үгэ хэлээ.

Эб найрамдалай түлөө советскэ залуушуулай тэмсэжэ байһан тухай, тэрэнэй ажабайдал болон һуралсал, социалистическэ байгуулалтада ямараар хабаадалсажа байһан тухай тэрэ хөөрэжэ үгөө.

Советскэ Союз дотор дай хэхэ пропаганда хоригдонхой гэжэ тэрэ хэлэбэ. Мүн Советскэ Союз дотор атомна буу зэбсэг туршалгые болюулха, хэрбээ баруун гүрэнүүдэй иимэ шиидхэбэридэ таарамжатай алхам хээ һаань, тэрэниие огтолон хорихо тухай мэдүүлгэ хэгдэнхэй. Советскэ Союз Европодо атомгүй газар байгуулхын түлөө, Германиин асуудалые эбэй ёһоор, түргөөр шиидхэхын түлөө тэмсэнэ.

Долоон жэлэй түсэбые бэелүүлгэ советскэ залуушуулда, бүхы совет арадта туйлай ехэ арга боломжо олгоо гэжэ В. Дрозденко хэлээ.

Манай орон нэн түрүүн эб найрамдал аршалан хамгаалха гэжэ оролдоно гээд Украинын депутат үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ. Тиимэһээ Советскэ Союзай залуу депутадууд бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ ябадалые һунгагшадайнгаа үмэнэ дүүргэхэ гол шухала уялгамнай гэжэ тоолодог. Бидэнэр хэндэшье өөһэдынгөө үзэл суртал баадханагүйбди, бүхы арадууд эб найрамдал сахихые хүсэнэ, тиимэһээ бидэнэр хани барисаанай түлөө тэмсэхэдэнь тэдээндэ туһалдагбди.

Уулзалган дээрэ Венесуэлын депутат тэрэшэлэн үгэ хэлээ.

Л. Степанов.

Фашизмда эсэргүүгээр 1944 оной сентябриин 9-дэ болоһон арадай зэбсэгтэ восстаниин илаһанһаа хойшо 15 жэлэй ойе Болгариин ажалшад эрхим һайнаар угтажа байна. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа заводой хүдэмэришэд заводойнгоо табан жэлэй түсэбые гурбан жэл хахад соо дүүргэхэ гэһэн уялга абаа.

Зураг дээрэ: В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа завод дээрэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ Иван Божилчев түрүү зэргэдэ ябана.

«Болгариин фотографиин» фото.

Германиин хоёр гүрэнэй хоорондо холбоо барисаа байгуулхын, хэлсээ хэхын түлөө

БЕРЛИН, июлиин 30. (ТАСС). Женевэһээ АДН агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Гессен гэжэ Баруун Германиин нютагай мянга гаран хүнүүдэй гараа табиһан мэдүүлгэ ГДР-эй делегациин түлөөлэгшэдэ барюулагдаһан байна.

Энэ мэдүүлгэ соогоо Баруун Германиин түлөөлэгшэд Германиин хоёр гүрэнүүдэй хоорондо хэлсээ хэхын түлөө тэмсэжэ байһанаа мэдүүлнэ. Иимэ хэлсээ хэхэ тухай ГДР-эй оруулһан дурадхалнуудые нэгэнтэ бэшэ буруушааһан ФРГ-гэй түлөөлэгшэдэй ябуулгые эрид шангаар тэдэнэр буруушаана.

Мэдүүлгэ доро гараа табиһан Баруун Германиин эрхэтэд эбэй договор баталха, Баруун Берлиние өөрын мэдэлтэй город болгохо тухай хэлсээ хэһэнэй ашаар атомна дайнай аюулда эсэс табиха гэһэн эрилтэ мүн лэ хэһэн байна.

Грециин патриодуудые сүлөөлхэ

БЕРЛИН, июлиин 30. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, фашизмда эсэргүүгээр тэмсэхэ хүдэлөөндэ хабаададаг СССР-эй, Болгариин, Польшын, Венгриин, Люксембургын, Баруун Германиин, Баруун Берлинэй болон ГДР-эй түлөөлэгшэд Дрезден городой шадар амаржа байхадаа, Афинын сэрэгэй сүүдэй бузар муухай шиидхэбэриие болюулха, Манолис Глезосые болон тэрэнэй нүхэдые дары сүлөөлхэ гэһэн эрилтэ хэһэн байна.

Франциин сэрэгүүд Тунисай гүрэнэй хилые дахин эбдэбэ

ПАРИЖ, июлиин 30. (ТАСС). Тунисай правительство Франциин сэрэгүүдэй зүгһөө алжир-тунисай гүрэнэй хилые дахин эбдэһэн тухай мэдээсэбэ.

Парижай «Круа» гэжэ үдэшын газетэ Тунисһаа абтаһан мэдээсэл соогоо иигэжэ тэмдэглэнэ. Июлиин 23-да Франциин сэрэгүүд Тунисай хилые хэдэн дахин эбдэһэн байна. Хэдэн үдэрэй турша соо Франциин сэрэгэй самолёдууд Тунисай һуурин газарнууд дээгүүр ниидэжэ, бомбо хаяһан, пулемёдоор буудаһан байха юм. Бомбо хаяһанай һүүлээр түймэр гараа. Франциин сэрэгэй үхэр буунууд Тунисай газар дээрэхи хилэ шадарай тосхонуудые буудаа.

ДЭЭДЭ САЯНТЫН ЛАГЕРЬТА...

Үглөөгүүр һэн. Һаяхан гараһан шаргал улаан наран тала дайдые хурсаар шаража, тунгалаг сэбэр үдэрэй болохо тэмдэг үгэнэ. Саянта горхоной эрьедэ түбхинэһэн спортивна лагерьта ерэхэдэмнай, амаржа байгшад үшөө унтаридаа хэбэртэй, абяа шэмээгүй, хон жэн. Эдэнэй байдаг газарта хуһан, нарһан модод аад, агаарынь сэбэр, хоншууханшье гээшэнь! Ёһотойл һайн газарта түбхинэһэн лагерь байба.

— Үхибүүднай үглөөнэй 8 сагта бододог юм. Арбаад минутаһаа бодохо,—гэжэ тус лагериин начальник нүхэр Баранов мэдээсэнэ.

...Горнын хонгёо абяан тала дайдаар соностожо, сагаахан майханууд сооһоо үхибүүд гүйлдэн гаража, жагсаалда зогсоно.

Үхибүүд горнын хонгёо абяан доро үглөөнэй гимнастика хээд, оро дэбисхэрээ заһана, нюур гараа угаана. Эдэнэрнай бэеэ һайжаруулха спортивна лагерьта амардаг хадаа, хүйтэн уһаар бэе бэеэ угаалсана, орёо бэрхэ упражненинүүдые хэнэ.

Үглөөнэй сайлалгын һүүлээр, эдэнэр бүлэг бүлэгөөрөө таһаржа, лагериин гуримай ёһоор, түсэбөөр хараалагдаһан наада зугаануудаа эхилнэ. Нэгэ зариманиинь теннис, волейбол, баскетбол наадана, нүгөөдүүлынь гүйлдэнэ, харайлдана, хүндэшье юумэ үргэнэ.

— Мүнөөдэр хэн дежурнаб, майхануудаа шалгажа үзөө гүт?—гэжэ лагериин начальник нүхэр Баранов майханай газаахиие хамажа байһан хүбүүнһөө һурана.

— Дежурнамнай Валентин Шиханов, тэрүү тэрэ, саада захын майхан шалгажа ябана ха,—гэжэ тэрэнь харюусана.

— Анатолий Михайлович, бүхы майханууд шалгагдаа. Хоёр майханда «4» гэһэн сэгнэлтэ табигдаа.

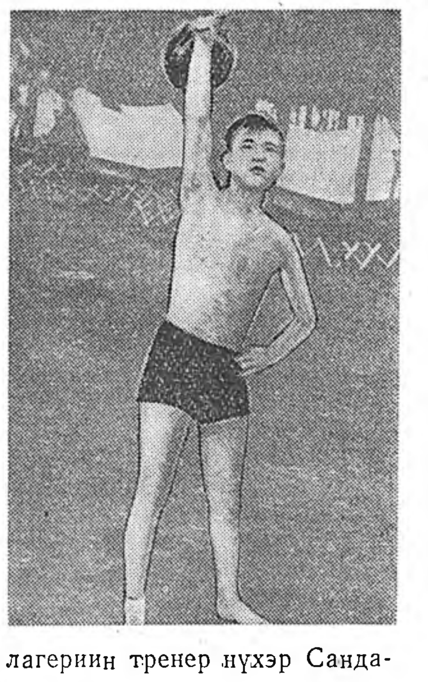
— Хэнэй майхан муухайб?

Хүбүүд сооһоо Изиксоной, басагадһаа — Бурдуковскаягай,—гэжэ лагериин дежурна Валентин Шиханов мэдээсэнэ.

Эндэ арбаад хоноод лэ ариг сэбэрэй шалгалта хэгдэжэ, түрүү һуури эзэлһэн майханда дамжуулгын Улаан тугхан, мүнгэн шан үгтэдэг байна. Тиимэһээ лагериин хүбүүд, басагад ариг сэбэр сахихые, унтаряа зохид һайнаар заһахые оролдоно.

Амаржа байгша хүбүүд, басагад үдэр бүри ээлжээ ээлжээгээр эдеэ шанадаг, уһа, түлеэ шэрэдэг, бүхы лагерь соогоо дежурладаг заншалтай.

— Мүнөөдэр ахалагша бүлэгэй хүбүүд, басагад Тарбагатайн аймагай «Память Ильича» колхоздоо ошожо, набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ,—гэжэ

лагериин тренер нүхэр Санданов хөөрэнэ.

Эдэнэрэй хүсөөр һүүлшын хоёр-гурбан үдэрэй туршада 4—5 машина набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээд байнхай. Энээнһээ гадна, лагериин үхибүүд тус колхозой хэдэн арбаад гектарай кукурузын буртаг үбһэ, ногоо түүжэ хаяһан, сэбэрлэһэн байха юм.

Сэбэр агаарта амарха гээшэ хэды сэнгүү һайн бэ даа! Эндэ амарагшад үдэр бүри бэеэ шэгнэжэ байдаг. Жэшээнь, амаржа байгша Владимир Ковалевский, Георгий Бондарев, Виктор Рыжов, Валентин Шиханов, Вячеслав Итыгилов, Лариса Таракановская, Татьяна Плюснина, Ида Бурдуковская гэгшэд хэдэн үдэрэй туршада яһала ехээр нэмэһэн байна.

Энээнһээ гадна, лагерьта амарагшад хоорондоо мүрысэдэг, уран һайханай самодеятельностьдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болонхой. Лагериин хоёрдохи сезоной эхилһэн үдэр дүтэ шадар амардаг МВД-гэй хүдэлмэрилэгшэдэй лагериин үхибүүдтэй волейболоор нүхэрэй ёһоной уулзалга үнгэргэһэн байна. Энэ уулзалгань спортивна лагериинхидай илалтаар дүүрэә.

Үдэшэлэн тээ, амаржа байгшад айлшадтаа—үетэн нүхэдтөө яһала һайн концерт харуулһан байна. Пионернүүд Ковалева, Раднаева, Бурдуковская гэгшэд хонгёо һайхан хоолойгоороо ханхинаса дуулажа, Панина Самарская хоёр орёо хүндэ акробатическа номер гүйсэдхэжэ, харагшадай һайшаалда хүртэбэ.

Иигэжэ манай ерээдүй залуу үетэн—согтой солбон хүбүүд, басагаднай сэбэр агаарта амаржа, маха бадаяа һайжаруулжа, спортивна мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байнхай.

Б. Цыремпилов.

Зураг дээрэ: 1. Лагериин начальник нүхэр Баранов үхибүүдэй шургэ хаалта яажа дабаха тухай һургажа байна. 2. Амарагшадай хүсэтэйшүүлэй нэгэн—Виктор Рыжов гиир үргэжэ байна.

Атомай аюулда эсэргүүсэнэ

СТОКГОЛЬМ, июлиин 29. (ТАСС). Ядерна буу зэбсэгэй, атомна болон водородно бомбонуудые туршажа байһан ушарай ямар ехэ аюултай байһыень харуулһан выставкэ Стокгольмдо нээгдээ. Эб найрамдал хамгаалха Швециин национальна комитедэй болон Амса бүлэгэй (Швециин атомна буу зэбсэгтэ эсэргүүсэдэг бүлэг) эмхидхэһэн энэ выставкэ дээрэ Хиросима болон Нагасаки городуудта Америкын атомна бомбонуудай тэһэрэлгын аюул тухай, атомна дайнай үзэлэй муухай хойшолонгууд тухай эрдэмтэд болон гүрэнэй ажал-ябуулагшадай хэлэһэн үгэнүүд суглуулагданхай. «Хиросима хэзээдэшье дабтагдахагүй» гэһэн фильм выставкэ дээрэ харуулагдана.

Выставкын нээгдэхэдэ Швецидэ ерээд байһан Америкын эрдэмтэ, Нобелевскэ шангай лауреат профессор Лайнус Полинг үгэ хэлээ. Бусад оронуудые атомна буу зэбсэгээр саашадань зэбсэгжүүлхэ ябадалай ехэ аюултай байһан тухай тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Ядерна буу зэбсэг туршалгые хорихо

БУЭНОС-АЙРЕС, июлиин 29. (ТАСС). Кордова городой национальна университедэй дээдэ зөвлөлэй зэргык совет атомна болон водородно буу зэбсэг туршалгые болюулха гэһэн эрилтэ хээ. Өөрынгөө тусхай шиидхэбэри соо «дай хэхэ зорилготойгоор хэгдэдэг атомна туршалгануудые» болюулха гэһэн эрилтэ хэһэнээ тэрэ мэдүүлнэ. Энээнэй урда тээ мүн лэ иимэрхүү эрилтэ Санта-Фе городтохи «Литораль» гэжэ национальна университет хэһэн байгаа.

Англида гэмтэ ябадал хэгшэд олошорно

ЛОНДОН, июлиин 29. (ТАСС). Орон дотор гэмтэ ябадал хэгшэдэй олошорһон, илангаяа залуушуулай дунда олошорһон тухай тоо баримтануудые үсэгэлдэр Англиин дотоодын хэрэгүүдэй министерство тунхаглаба.

Энэ мэдээнэй ёһоор, 1958 оной турша соо элдэб янзын 626509 гэмтэ ябадалай хэгдэһэн тухай Англиин полицидэ мэдээсэгдэһэн байна. «Ньюс кроникл» газетын бэшэһэнэй ёһоор, энэ тоо хадаа ямаршье үе сагта дуулдаагүй тоон, дайнай урда тээхи жэлнүүдэйхидэ орходоо 2 дахин олон болоно.

1958 оной турша соо 8-һаа 21 хүрэтэр наһатай хүнүүдэй хэһэн гэмтэ ябадалай тоон нилээдгүй олошороо.

Эб найрамдал хамгаалха Англиин комитедэй уряа

ЛОНДОН, июлиин 29. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха Англиин комитедэй гүйсэдком мэдүүлгэ толилжо, тэрээн соогоо Америкын атомна бомбардировщигуудые Франциһаа Англи эльгээхэ ябадалда эсэргүүсэлтэ эмхидхэхые комитедэй гэшүүд болон тэрэнэй тала баригшадые уряалаа.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции редактора —46-32. зам редактора—32-74, отв секретаря - 27-37. отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01105. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5020.